I. évfolyam. Isteni ... Arad, 1886 January 1. ...

Fő... Kiadóhivatal: Fő..., Hermann-utcza ... emelet, a külső folyosón.

Hirdetések díjszabály szerint. Egyes szám 5 kr. ünnep- és vasárnap utáni szám 3 kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Ea... Fél... Negye... Egy hó...

A vidéki városok.

Arad, decz. 31.

Mindnyájan óhajtjuk Budapestnek az ország fővárosának fejlődését, s őszintén kivánjuk, hogy mintegy tükre legyen az ország haladásának, nagyságának, szellemi és anyagi erejének. Hazafiui örömmel is látjuk, hogy az **ezen czél felé való törekvésben a főváros** óriási léptekkel halad előre, s közös büszkesége ez azoknak is, a kik nem laknak állandóan a fővárosban. Legyen nagy, szép, s az ország lakosaira és a külföldiekre nézve is vonzó, és mi fő, érje meg azt is minél előbb, hogy az udvar állandóan tartózkodkodjék ott, s emelje fényével és költekezésével a főváros nagyságát. A fönemességre nem lehet panaszunk; egymásután építi Budapesten a palotákat, s élénkíti a főváros társadalmi életét, fogataival és paripáival a nagyvárosi mozgást. Petőfi versét ma már nem lehetne rájuk olvasni.

De midőn mindezt a hazafiui érzés sugallatából szivből kivánjuk, ne feledkezzünk meg arról sem, hogy a nemzeti fejlődés érdekei szinte parancsolólag követelik egyes vidéki központok megerősödését is. Vannak városaink, melyek fekvésüknél, multjoknál, de annál fogva is, mert a haladásnak bizonyos fokát már elérték **hivatottak arra**, hogy nagyobb vidék közművelődési és anyagi érdekeinek váljanak központjává, s birjanak azzal a külső csinnal és kényelemmel, melyet egy ezerek gyülhelyévé vált várostól megkivánhat annak lakossága.

Tagadhatlanul igaz, hogy a kiegyezés óta e tekintetben is nagy a haladás nálunk. A népszámlálás adatai bizonyitják, hogy egyes vidéki városok lakossága nagy mértékben szaporodott. Valamint az is igaz, hogy némely város a külső csinosodás és rendezettség tekintetében is nagy erőfeszitéseket tett, s igyekezett telhetőleg megfelelni az általános haladás által folyton fokozódó igényeknek. Az ilyen városok között talán az elsők közé sorozhatjuk Aradot, melynek burkolata az utóbbi évek alatt sokat jávult. Nagy távolságokat lehet bejárni aszfaltburkolaton, s épületei között is nem egy keltene feltünést még nagyobb városban is. — Van szép szinháza, élénk társadalmi élete, kereskedelmi forgalma, s máris nyujt annyi mulatságot és kényelmet, hogy egy nagy vidék birtokosságának téli tartozkodó helyévé vált. Meg vagyunk róla győződve, hogy még koránt sem állott meg az örvendetes fejlődés utján, s önerejéből is oda fog törekedni, hogy méltó legyen arra a hirnévre, hogy a főváros után az országnak máris legcsinosabb és legélénkebb városa.

S van az országnak még nehány városa, melyek — fekvésüknél fogva — természetes központositó hivatással birnak. Ezeket azonban támogatni kell az országos központból is hivatásuk elérésében. Mennél inkább központja az ilyen város a culturális, társadalmi és kereskedelmi életnek, annál jótékonyabb befolyást gyakorolhat egész vidékére. Az állami intézetek elhelyezésével nagy intelligentiát lehet egy helyre gyüjteni, s ez intelligentia példájával és befolyásával hat a társadalomra.

Aradnak egyébiránt ez irányban sem lehet oka panaszra. Már is székhelye az ezen vidéket megillető állami intézeteknek, vannak kitünő középiskolái, s mint csak nemrég irtuk, és a mint ujabb megbizható értesülés alapján is megerősithetjük, a magyar államvasutaknál szervezendő öt forgalmi igazgatóság közül az egyik Aradon fog felállittatni, a mi a jelenlegi üzletvezetőség személyzetén felül elég jelentékeny személyszaporitással is fog járni, a mi ismét Arad iparának és közforgalmának javára esik.

Kivánatos is, hogy a kormányzati gondosság ne feledkezzék meg a vidéki központokról, s a minek a fővárosban centralisálását nem kivánják az állam és közszolgálat érdekei, azt ossza el a vidéki központok között. Nagy hasznot tesz vele nemcsak közvetlenül e városoknak, hanem azok nagy kiterjedésü vidéke által az ország általános haladásának.

Mi reméljük, hogy a központi kormányzat a jövőben is kiváló, s talán kimondhatjuk, — megérdemelt figyelemben fogja részesiteni Aradot, mely eddig sokat tett a maga erejéből, s tenni fog ezután is; de tehet még többet, ha méltányolják fáradozását, s a még előtte álló feladatok teljesitését ez által is megkönnyitik.

A kiegyezési tárgyalások. Tisza miniszterelnök, ki ma érkezik a fővárosba, valamint gróf Szapáry pénzügyminister és gróf Széchenyi kereskedelmi miniszter, a jövő hét elején a kiegyezési tárgyalások folytatása czéljából Becsbe mennek, miután gróf Taaffe betegsége folytán keztében nem jöhet Budapestre.

MEGYEI KÖZÜGYEK.

Sorrendje

Aradmegye törvényhatósági bizottságának Aradon 1886. évi január hó 11-én tartandó évnegyedes közgyűlésén a tárgyalandó ügydaraboknak.

1. Alispáni évnegyedes jelentés.
2. A m. kir. belügyminiszterium intézvénye, az Aradon tervezett fogház épitkezéshez szükségelt telek megvétele tett felterjesztésre.
3. Arad szab. kir. város közönségének átirata, melylyel a kincstári Maroshid vámdij szabásának eltörlése ellen a közmunka és közlekedésügyi m. kir. miniszteriumhoz intézett felterjesztése, támogatás végett bemutatja.
4. Bihormegye közönségének átirata, melylyel a megyek czélba vett reformálása alkalmából a tisztviselők élethossziglanra való választása iránt az országgyülés képviselőházához intézett feliratát támogatás végett megküldi.
5. Csanádmegye közönségének átirata melylyel a mezei munkások nyilvántartása és a munkás-igazolványok kiszolgáltatásak rendezése iránt, az országgyülés képviselőházához intézett feliratát s illetve javaslatát, támogatás végett megküldi.
6. Gömörmegye közönségének átirata melylyel a gazdasági válság orvoslása iránt a magas kormányhoz intézett feliratát támogatás végett megküldi.
7. Borsodmegye közönségének átirata melylyel a czukor-gyártás eltiltása iránt az országgyülés képviselőházához intézett feliratát megküldi.
8. Szathmármegye közönségének átirata melylyel közművelődési czélra 1% pótadó kivetése iránt hozott határozatát, kisop szellemü eljárás végett tudatja.
9. A megye főispánjának átirata, melylyel br. Mansdorf Géza végzett joghalgatónak tiszteletbeli aljegyzővé történt kineveztetését tudatja.
10. A megye főispánjának átirata, melylyel tudatja, hogy a Német Imre elhalálozása folytán megürült számvevői állásra Palágyi Károly árvaszéki számvevőt s viszot ennek helyére árvaszéki számvevővé Kulcsár István, minősitett jegyzőjelöltet helyettesitette.

Ezzel kapcsoltban a megürült számvevői s esetleg egyszersmind az árvaszéki számvevői állás választás utjáni végleges betöltése.

11. Vásárhelyi Béla közigazgatási bizottsági tag beadványa, melylyel tartós távollét által okozott akadályoztatása folytán a közigazgatási bizottsági tagságról lemond.

Ezzel kapcsolatban ezen tagsági hely választás utjáni betöltése, 1876: VI. t. cz. 3. §-a szerint.

12. A felavató bizottságok ujjá alakitása 1886. évre az 1873. XX. t. cz. 6. §-a szerint.

13. A tisztviselők szolgálatképtelenségének megállapitására hivatott szakbizottság ujjáalakitása a nyugdijszabályzat 29. § a szerint.

14. Vásárhelyi László törvényhatósági tag inditványa a törvény hatóságokról szóló törvényjavaslat elvetése iránt, az országgyülés képviselőházához intézendő felirat tárgyában.

15. A közigazgatási bizottság átirata a Palágyi Károly árvaszéki számvevő részére engedélyezett rendkivüliszabadságidő tárgyában.

16. Az állandó választmány pénzügyi szakosztályának határozati javaslata, több község 1884. évi számadására.

17. A megye alispánjának jelentése Kövér József és Rajla Péter nyug. illetve kegydijjas tisztviselők elhunyta tárgyában.

18. A megye alispánjának jelentése, melylyel Kerülős községnek épitkezési czéljából, s

19. Kurtics községnek az inségi kölcsönvétel iránti határozatait bemutatja.

20. A megye árvaszék jelentései a Tulkán Petru gurbai,

21. Magyari Mihály nagyzeriudi,

22. Popovits Dimitrie ó-szent-annai,

23. Argyelán Mitru kurticsi,

24. Opreán Nyisztor tataresdi, és

25. Stumpf Flórian paulisi lakosok után behajthatlannokká vált gyámpénztári követelések leiratása iránt.

26. A kisjenöi uradalom kérvénye a Szent-Iván-napi vásár határnapjának áthelyezése iránt.

27. Németh János, mint néhai Németh Imre számvevő kiskoru árvái gyámjának kérvénye, a kiskoru árvák részére neveltetési járulék engedélyezése iránt,

28. A borossebesi járás szolgabirájának jelentése, melylyel Bonczesd községnek a templomépitéshez szükségelt téglaégetés czéljara 40 öl fa vágatása iránt hozott határozatát bemutatja.

(Vége köv.)

Külföld.

A pálinka-monopolium Németországban. A német lapok most sokat foglalkoznak a pálinká-monopolium tervével, melyet a német birodalmi kormány — állitólag — be akar hozni. A kormányhoz közel álló lapok nagyon tartózkodva szólanak az ügyről, de kétségtelen, hogy Bismarck herczeg élénken foglalkozik a tervvel. A birodalom pénzügyei rosszul állanak, segitségről kell gondoskodni. Erre a czélra szolgált a vámreform is első sorban, de ennek pénzügyi eredményei, bármily jelentékenyek is különben, nem elegendők. A dohány-monopolium behozatalával a kormány ismételten kudarczot vallott, egy uj jövedelmi forrás... keresni, és ugy látszik, hogy a k... pálinka-monopoliumban találta meg... linka-monopolium terve Alglave párisi ... tól származik, ki azt a francia lapokban ... régebben fejtegette. Alglave tanár szer... szesz rendkivüli alkalmas tárgya a ... liumnak, mert általánosan elterjedt fogy... nem sürgős szükségletnek felel meg ... mennyiségekben, melyek kis értékot képviselnek, fogyasztatik ugy, hogy az adó rendkivül megoszlik és magas lehet, a nélkül, hogy a fogyasztást csökkentené. Alglave tanár terve szerint az állam csak az utolsó kézből való eladást, a fogyasztóknak való közvetlen ... lást monopolizálná. A szeszfogyasztásn... gyasztás a legjelentékenyebb ... vizzel fölleresztett szesz. Az állá... valameunyi szeszt, mely belfö... szolgál és ezt árudákban ... képező üvegekben árusittatná ... oly módon lennének készitve, ... csak kiönteni lehessen, de be... valamely jegyének megsemmisit... lehessen. Az állam megtölteti ... elküldi a raktáraknak, a melyek ... méröknek adják át. A kimérők 10 ... kapnának, de Németországban 20% ... adni. Alglave az állam bevételét ... liter szesz után Franciaországban 10 ... teszi, 1,420,000 hectoliter fogyas... 1420 millió frankra. ... jutalék, az ... 100 frank ... ugy hogy a ... frank volna ... mely a ... több ... jösz...

mein... eredmén... nyjbóli meg... által a conse... a mérvadó p... mutatni, mily... itásra, mely ... megtestesitve.

Párisból, ... Az „Extra-blatt" jelent... kiadásokban kérik az ... de a válságra néz... még se... miután Freycinet, ki az ... volna igazán képesitve, ... azzal indokolván ez hogy ... absorbeálják őt. Freycinet ... utasitotta a miniszterjelöltet ... quet behivása biztosra ...

Az angol ... szerint — a trónbeszéd ... olvastatni.

Az angol ... a Karolina-szigetek ... előnyöket igér ... ország Né... értve azt ... mert elle... zetben, ... merje ... got ... ele...

Az „ARADI KÖZLÖNY" TÁRCZÁJA.

Január 1.

„Az én Gáló barátom."

— Irta: Dr. Kell Lipót. —

...fejű székely volt. Szivós kitartó faj; mely küzd, fárad, nélkülöz, nyomorog, de nem enged, mig czélt nem ér. Végtelen szegény volt. Más ember tizennyolcz, ő huszonnyolcz éves korában, már kopaszfejjel tett érettségit. — Most az ur Isten annyira felvitte a dolgát, hogy azon választottak közé tartozik, kiket az egész ország szid, pártkülönbség nélkül, t. i. — adóhivatalnok.

Esze ép annyi volt, a mennyi neki kellett. Az igaz, hogy nem nagyon sok kellett neki. Hosszu éveken át korrektor volt egy vidéki lapnál, a mely hivatal, mint mondják, nem jár valami kiváló nagy szellemi erőlködéssel; azután ügyvédi irodában irnokoskodott, mely foglalkozás, mint tapasztalásból tudom, nem erőlteti tul az emberi agyat; na, és most — adóhivatalnok.

Pedig igazán kár, hogy nem volt több esze. Mert gymnasista korában több éven át a léghajó kormányozhatásának problemájával behatóan foglalkozott és ki tudja, hogy ha több esze lett volna, hogy ki nem találja-e? Rendesen a kávéházak billárdasztalainak zöld posztójára rajzolgatta fel léghajó terveit és csak akkor hagyta el azzal, midőn egy alkalommal fél órai billárdpénz követelt tőle azért.

Az érdeklődtünk az ügy iránt. Igyorsan terjedt el a h..., hogy feltalálta a léghajó kormányzá... hogy kisérletet készitsen. ...irási ivet körözterünk, ...alatt nyolczvanhat kraj... ...en tekintélyes összeg ...e is volt fizetve. (Én ... hogy tulajdonképpen ... kormányozható lég... ...an mindenki ...hatja, ...e hiányos ...

...kása, hogy az ujságokat nem az azokban kifejtett eszmékért olvasta, hanem plajbásszal kezében — sajtóhibákat keresett. Ha találtunk egy lapot, melynek oldalai ... voltak azon titokszerüen változatos ... milyeneket csak egy korrektori fantázia tud kieszelni, akkor tudtuk, hogy e lapot Gáló olvasta el. És ha kérdeztük: Te Gáló! mi van ma a „Pesti Napló"-ban?

Azt felelte rá nagy komolyan:

„Huszonhat sajtóhiba."

És meg vagyok győződve, ha e rajz, melyet ellene elkövetek, szeme elé kerül, nem fog megharagudni érte, ha — ha nem lesz benne nyomdahiba.

Egy este az „aradi család" együtt ült a budapesti „Erzsébet" kávéházban. Historikus egy hely az aradi jogászvilág történetében. Bátran merem állitani, hogy a négy évi „jogból" bőségesen három évet az „Erzsébet" kávéházban végzett minden aradi jogász — az én időmben. (Most hallom annyiban megváltoztak a viszonyok, hogy az aradi jogászok már nem három, hanem az egész négy évet az „Erzsébet"ben végzik.)

Mondom a „család" teljes számmal volt együtt. Ki billárdozott, ki sakkozott, ki ujságot olvasott, ki pedig, mint e sorok már akkor nőgyülölő irja, a kaszirnőnek udvarolt, — midőn megnyilt az ajtó és fölénken, óvatosan körültekintve belépett — az én Gáló barátom. Riadó éljen fogadta. Ott hagytunk mindent, billárdot, sakkot, ujságot, kaszirnőt és körülötte sereglettünk. Huszan száz kérdést intéztünk hozza. Aradról érkezett.

Az első rohamt csillapultával kérdém tőle:

„Te Gáló! hol a lakásod?

„N i n c s!" felelé oly mesterkélten ... nyugalommal, mintha azt mondta volna: „saját palotámban".

„Hát a „gepeck" hol van?"

A „gepeck" monda fájó mosolyal kopott téli kabátjának belső zsebéből egy szennyes gallért vévén ki:

„E z a z é n „g e p e c k" e m."

— Azóta sok év mult el, meg pedig az évek legjavából. Jó barátok körében sok ... tűrtünk el és ne... ...

...elődet van csatolva.

a milyenbe mi akkor kitörtünk, nem emlékszem. Nevettünk akkor mi, nevetett a kaszirnő, a pinczérek, a feuerbursch; husz évesek voltunk és igy nevetett akkor velünk az egész világ, és ennek központjában ott állott teljesen kibékülve sorsával — az én Gáló barátom, egy gallérral a kezében.

Persze ellátták szállással, koszttal és később állással is. De annak is meg van a maga historiája, hogy miként jutott az ahhoz, a mi annál nehezebb feladat volt, mert ügyvédi irodában sohasem dolgozván, fogalma sem volt az ügyvédi teendőkről.

Abban az időben, 1873—1874-ről beszélek, a kinek akármilyen baja volt, az Zavorátzkoz fordult. Élelmes és igen szolgálatkész ember volt. Ha valaki beteg volt, megnevezte azon orvosokat, a kik jogászokat ingyen gyógyitottak; ha ruha kellett, megjelölte azon szabókat, a kik hiteleztek; felfedezte a legolcsóbb étkezési helyeket. — Főügyessége és főérdeme azonban abból állott, hogy fáradhatlan és kifogyhatatlan volt az állások és alkalmazások kikutatásában. Neki magának két hivatala is volt. És miután egy időben mind a két hivatalban nem lehetett, a kérdést ugy oldotta meg, hogy egy nap az egyikbe nem ment el, másnap pedig a másikba és ezt sok időn át folytatta, a nélkül, hogy egyik főnöke is megtudta volna, hogy más urnak is szolgál.

Ennek a pártfogásába ajánlotta magát Gáló. Zavorátz megigérte, hogy segit rajta, és ha Zavorátz egyszer valamit megigért, akkor képes lett volna a szakáts Galót akár d a j k á n a k is elszerződtetni valahová, csakhogy szavát beváltsa.

... azonban egy-két hét ... mindig annál nélkül ... hogy már csüg... gedni kezdett. Egy napon elkisérte Zavorátzot a törvényszékhez. Zavorátz bement dolgát végzendő, Gáló pedig a kapu alatt állt és várt.

Unalmában a fekete táblákon ott fugó hirdetményeket kezdé olvasgatni és a sok hivatalos ... heltanácsiváltási és hasonló vig ... csak közöt... folytán ...

„Egy doktor juris, ki a magyar, német, francia és angol nyelvekben szóban és irásban tökéletesen jártas, több évi ügyvédi gyakorlattal bir, előkelő ügyvédi irodákban, min irodavezető működött, igen szerény feltételek mellett alkalmazást keres. Tudakozódhatni ... kapusnál."

Ezen hirdetés ... után Gáló nagyon el... de ... kijött, ...

„... haza, itt én nem kapok állást."

„Hát már miért nem kapnál?" kérdé Zavorátz.

„Barátom, nézd meg ezt a hirdetést! Már ha egy doktor juris a ki-németül, franciául, angolul tud; kinek több évi praxisa van, mégis igen szerény feltételek mellett keres alkalmazást, akkor én, a ki nem vagyok semmi s a ki nem tudok semmit, hogy találjak itt állást? Megyek haza!

Zavonácz szánakozóan nézett le reá, és avval az olympusi flegmával, mely egyedül csak neki volt sajátja, mondá neki:

„Hallgass te szerencsétlen; h i s z e n t e v a g y a z a d o k t o r j u r i s. A czédulát én ragasztottam ki."

Gálónak ettől elállt a lélegzete. Meg volt rökönyödve. Ő egy doktor juris; ő tud németül, franciául és angolul; ő irodavezető volt elökelő irodákban. Czu tumm! — Azonban hallgatott, és kivánesian várta, hogy mi fog ebből kisülni.

Az sült ki, hogy másnap jelentkezett egy ügyvéd, kinek szüksége volt segédre. Előbb Zavorátz ment rekognoszkálni. Nem merte Galót odaeresztení, ... egy angolul fog be... ... talál. Kis iroda volt, kevés dologgal és Gáló egyedül lesz az irodában. A fő... főnöknek azt mondá Zavorátz, hogy Gáló egy roppant ... müveltségü, nagy tudományu ... férfiu, de végtelen félénk és egy kissé ügyetlen, azért az első ... napban legyen ... irányában, mert csak később fogja látni, milyen ... tartontinya van uj segédben.

... belépett, ... most mi volt ... hogy mi fog ebből kisülni.

... tudott, hogy a másolatnak ... meg kell egyezni az eredetivel és hiba ... szép kalligrafikus betükkel le is irta a ... példányt, csakhogy a nagytudomanyu és ... szültségü férfiu m i n d e g y i k példányra azt ... irta, hogy „V-i k p é l d á n y."

Második nap elküldte főnöke valamelyik birósághoz, hogy másoljon le egy curiai itéletet. Itt tudtára adom mindazoknak, a kik nem tudják (és boldogok a tudatlanok), hogy a magy. kir. Curia eredeti itéleteinek feje, — azon bekezdése „Ő Felsége a király nevében" körül van diszitve müvészi kivitelü czikornyákkal és arabeszkekkel. — Egy ilyet lemásolni indult el Gáló.

Reggel kilenczkor indult, és késő estig maradt el. Visszaérkezvén, főnöke kérdezé, hogy hol volt olyan soká?

„Kérem, mondá Gáló, soká tartott, mert nem igen tudok rajzolni."

„Hát minek kellett önnek a rajzolás?"

„Minek? Hát a curiai itélethez," felelé Gáló és mint a ki joggal büszke valamely ... kájára, felmutatá a vonalról-vonalra ... jeivel együtt hiven lerajzolt curiai ...

Harmadik nap mondá nek... ló ur! Menjen el a belvá... tárába és vezettesse ... letre a jogerőt!"

Gáló átv... utnak indul ... nem tudta, ... rásbiróság ... mi sem... ... mi a ... „jogerő ... azt bárk... rosi járás... az utcá... erő...

…adi
A bu-
…gyilkolva
tálan. A személyazonossága még nincs megállapitva. A gyilkossággal egy müszaki katonát gyanusitnak, ki a várbeli Ferdinand-kaszárnyában lakik, s kinek kihallgatása még folyton tart.

…ő jelen-
…t ágyut és
… Az angolok
…továbbá egy had-
…ült.

…o pósta.

…iai tudósitások szerint
… ismeretes hadmüködésének
… hogy az egyptomi és angol
…ő fölényével többet ért el, mint
…tette a lázadók sikereit. A legutóbbi
…obb küzdelem e hó 12-én folyt le, a mi-
3000 fölkelő megtámadta a Koshaytól 2
…ldre fekvő és …mi század által
…ett Mograkeh-…. Az őrség nagy
…seggel védelmezte magát és a tüzérség
…szanonulásra kényszeritette az ellenséget.

— **Lipcsében**, decz. 30-án a birodalmi törvényszék Seupin czukrászt (Namslauból) a hütlenség büntényének kisérlete miatt 25 havi fegyházra itélte.

— **Lip…ben** Seckendorff báró, birodalmi főügy… decz. 30-án meghalt.

…ól megczáfolják azt a tőzsdénben fölkelés tört volna ki.

…ba decz. 30-án érkezett meg …nnan kinevezet román követ … követet január 3. vagy 4-ére … Az a hir, hogy Olaszország isolöségét nagykövetség rangjára … teljesen alaptalan. — A spanyol …ég nem határozott abban, hogy ki … Vego marquis utóda, a római kö-

…tömából jelentik: Valószinü, hogy … olasz helyörségek a jövő tavaszon …tnak. Nigra nagykövet állásánal … el-…l végett jan. 7-én vagy 8-án fog Bécsbe … Latour gróf belgrádi olasz köv…et egész-…ait kérésére hos… …szabb sza-… ügyviselő …égi tanácsos

„A r a d i
…irata.) A
…szabbitása
befejezése
várható, mi-
…kormány hatá-
…ár nem közöl-
…gyalások már min-
…pontra nézve befejez-
…ez idő szerint …
…ások egybeállitásával
…a mihez indokolt je-
…olv…

…é vallomása. —
…31. (Az „A r a d i
…távirata.) Gazdagh
…ngálóbiró előtt
…t. E szerint
… a tervet ő
…s Ternyey
… Imréné)
…nárnak,
… Gaz-
…csin-
… és

…ort irt az irattárnoknak, a kit no… … is ismert és kérte, hogy támogassa Gá… …csával.

Hogy Gáló ott mit motyogott nagy lelki szorultságában, az sohasem tudott ki, azonban elég az hozzá, hogy az irattarnok egy okmányt tett elejébe, mondván: „itt van, ha le akarja irni."

Sokáig tépelődött Gáli, hogy hát mit kellene itt most tenni. De miután valamire csak el kellett magát határoznia, és miután fülében mindig csak az csengett: „itélet", „rávezetni" — elővette a főnökétől kapott itéletet, melydek csak egyik oldala volt teleirva és annak hátára rávezette azt az irást, a mit az irattárnok elejébe adott.

Mikor főnökének átadta a kész munkát, az dühébe majd kiugrott az ablakon. Ugyanis Gáló a makacsági itélet hátára ugyancsak azt az itéletet vezette rá, ugy, hogy az most e l ü l-h á t u l makacsági itélet volt.

Negyedik napon azután főnöke tisztában … alapos képzettségével, nagy praxisá-… — nyelvtudományával is. Jó … küldte el Gálót, csak a … …intban megállapitott havi …vezéssel — leszálli-… azután nem-…zi teendőket …itszott, sé-…várolt, szó-…gát, ugy, …dig el …ve-…ártté-…vesz-

…legétől, vagy bármi más okból elég az hozzá a nyul megelevenedett és a megrökönyödött Gáló kezéből kiszabadulván, futásnak eredt.

— — — Csodálatos egy látvány tárult …st fel a váczi utczában sétáló közönség …ő. Elől egy nyul a hátára pecsételt czimlapal, …tségbeesetten ugrálva. Nyomban utánna …halva megijedt Gáló. Azután következtek …ezéhbeli inas…; ezek után pedig ön…kezik …kinek semmi közük mind… …kényvtesen …sem volt az egé… …ő kimenetele iránt. … inkább a rohamot befejezte két konstabler, segélyért fütyülve, mert hátuk nem tudták, hogy elől mi történik. — A „nun" nem sokáig tartott. A nyul a Gisella-téren a Dunapart felé vette irányát és a befagyott Dunán át megmenekült. Gáló követni akarta, de ezen szándékában jószivü emberek megakadályozták.

Gáló azonban nem mert visszatérni az irodába és principálisa mai napig azt hiszi, hogy ő a nyulat e l d e f r a u d á l t a.

(Őszintén be kell vallanom, hogy ámbár ezen nyulhistória „Nyulvadászat a váczi utczában" czim alatt valamenyi budapesti napilapban benne volt, még sem mertem volna azt itt elmondani, felvén, hogy kételkedni fognak a valóságban. Es mit ér nekem a legszebb igazság, ha el nem hiszik. Azért előzőleg vadászati dolgokban nagy tapasztalattal és tekintéllyel biró Schvób Aurel és Horovitz Béla barátaimhoz fordultam bizalmasan megkérdezvén őket, hogy ez a m e g t ö r t é n t tény l e h e t s é g e s-e? Ők teljesen megnyugtattak, mondván, hogy ez csak bliktri; voltak nekik külön esteik. Igy például Horovitznak egy izben egy nyul a p e c s e n y e t á l b ó l ugrott ki és csak m… …amarjába másodszor durrantotta le. Folytat… …a — nyulpecsenyét. Olyan szivós élete van a nyulnak.)

* * *

Néhány napja egy fizetési meghagyást kézbesitettek. Egy „hivatalos levél" miatt kötelezték tiz forintnak lefizetésére. Nagy mérgemben össze akartam tépni, midőn azonnal a hivatali főnök aláirásának helyén „Gáló" nevét pillantám meg. — Rögtön kiengesztelődtem …t a tiz forintot szivesen megfizetem, a mint megexequálnak.

Egyről, másról.

— Hétköznapi csevegés. —

Schoppenhauer mondja valahol, hogy hol, azt Alexander Bernát tudná megmondani: „a gyermekek a szülők született ellenségei." Én tovább megyek, s azt az állitást reszkirozom, hogy „minden hangversenyező, akár csoda akár nem csoda gyermek, valóságos egyptomi csapása a füllel megáldott összes emberi nemnek."

Ha praedestinátionk, kivétel nélkül oda kerülni, a hol csakis kénnel fütenek s csak is olajban föznek mindent s mindenkit: ugy egy egy gyermek hangverseny kellemes elöize e jövőbeli menyei élveknek.

Ha létezik a negyedik tér — Tenner felsőbb mennnyiségtannal bebizonyitotta, dr. prof. Jäger pedig valahonnan már ki is szagolta — ugy jaj nektek Beethoven, Mozart, Haydn és tutti quanti nagy muzsikusok; mert szellemetek akár olajban akár a nélkül de köztünk él. Képzelem mily élvezettel töltheti el benneteket egy tönkretett szép gondolatotok, az öröklét végtelen tengerébe merülő vég sóhaja, a hamisan fogott akkordok millioinak felétek rezgő lesujtó átka.

Minden gyermek kéztől nyilvánosan elkövetett conzert darab, egy lejátszott bün viszhangja. Minden elhudlizott futam egy tulvilági daemon hozzánk intézett fenyegetése.

Az emberi fül belső szerkezete oly finom, az agyagyal való összefüggése oly harmonikus természetü, hogy az avatott kéz ütötte disharmonia is harmoniává olvad föl benne, az avatatlan kéz harmoniája is disharmonia benne.

Ha azt az időt, mit a szülők hiusága vagy saját korán fölébredt szereplési viszketeg folytán a maguk s mások kinjára nyilvánosan eljátszandó darab megtanulására forditottak, a most didergő s éhező szegény madárkák étetésével s ápolásával töltötték volna el: igy Istennek s embernek is jobban tetsző munkát hajtottak volna végre.

A madárnak egyetlen dala fölér egy tuczat nagy nehezen betanult salonáriával. A künn röpkedő muzsikusok életét minden tekintetben meg könnyebbiteni, szintén a zenéhez tartozik. Ahhoz azonban, hogy e didergő éhező lényekkel foglalkozzunk, érző nemes sziv szükséges, a mi nem mindenkinek adatott s pénzbe nem kerül.

Különösen az anyák első feladata volna, gyermekeiket arra szoktatni, hogy egy kalitkába zárt önmagával tehetetlen madárral odabenn, fény meglagyott társaival odakünn minden időben törödjenek. A ki azt valaha megpróbálta, a ki látta azokat a bizalmas szép szemeket, háladatos tekinteteket, miket egy télen gondozott madár sereg feléje int; az soha többé; vesse a sors bárhova is, nem fogja elfeledni, magot szórni mindenütt.

Egy darabka a tavaszból, fényes napsugár mit ezek csendes otthonunkba hoznak. Egy eltünt álom édes emléke, mit a kedves lények újra újra felidéznek.

A legelhagyottabb nincs elhagyva, ha ezek környezik. A legárvább nem árva többé ha őket hallgatja. Daluk egy jobb egy szebb jövő előérzete, ápolásuk, gondozásuk a vallás, az Isten parancsolata.

„Aradi Közlöny" előfizetési feltételei.

Helyben házhordva:

Egy évre	12 frt — kr
Félévre	6 „ — „
Negyedévre	3 „ — „
Egy hóra	1 „ — „

Vidékre postai szétküldéssel:

Egy egész évre	14 frt — kr
Félévre	7 „ — „
Negyedévre	3 „ 50 „
Egy hóra	1 „ 20

Az előfizetési pénzeket kérjük j a n u á r 1-i g az alólirott kiadóhivatalhoz czimezve beküldeni.

Hirdetések utányos áron vétetnek fel.

Arad, 1885. évi deczemberhóban.

Az „Aradi Közlöny" kiadóhivatala.

NÁPTÁR.

Jan 1. Péntek — Róm. kath. Kis karácsony, uj évi ünnep. — Prot. Uj év napja. — Görög-orosz (decz. 20.) Ignácz — Nap kél 7 ó. 51 p., nyugszik 4 ó. 16 p.

Jan. 4. Aradmegye állandó választmányának ülése d. e. 9 órakor.

Jan. 9. Az aradi tisztviselői kör tánczvigalma a „Fehér kereszt" szallóban.

Jan. 10. Az Aradi hadász betegsegélyző közgyülése d. u. 3 órakor a Király-kávéház emeleti termében.

Jan. 16. A polgári jótékony nőegylet tombolával összekötött tánczvigalma a „Fehér kereszt" szallóban.

HIREK.

— ARAD és VIDÉKE. —

— T. előfizetőink tulnyomó többségének ohajtására lapunk ezentul a maihoz hasonló nagy alakban fog megjelenni.

— Boldog uj évet! E szavak hangzanak mindenfelé. Már kora reggel megélénkül a város, csoportosan járnak uj évet köszönteni. Eljön a kéménypeprő, és most kivételesen nem kormosan, hanem kimosakodva, kiöltözködve akáresak egy gavallér. Lámpagyujtó, levélhordó sem maradhat el uj év reggelén. Az egyik az ujévi levelek mellé még egy kis postakönyvvel is kedveskedik; az előbbiek pedig nyomtatott versecskéken mondják el jó kivánságaikat. Jön a mesterinas mindenfelől, még az is meglátogat, a kinek gazdajánál soha életedben még egy hatosnyi megrendelést sem tettél. A rokonság és ismerősök is elküldik névjegyeiket, hátán lakonikus rövidséggel csak ennyi áll B. u. é. k! néha még a felkiáltó jel is elmarad róla. A cselédség sem maradhat hátra e napon és jó borravaló fejében olyan czifra uj évi mondókát kerekit, hogy csak no. A kávéházban a pinczér a kávé mellé még egy kis aranyos kalendáriummal is kedveskedik, persze megtiszszerezett borravaló remenyében. És hogy ennyi minden jót kivánó után mi se maradjunk el, fogadják kedves olvasóink részünkről is jókivánatainkat. Boldog uj évet!

— Sylvester napja. Hó boritja a földet, szürke felhők a láthatárt, mintha az ég nem akarná látni egy elmult év sirba roskadását. Az év utolsó napja ez, melyet különféleképen szoktak eltölteni az emberek. Az eszmélkedni szerető végig tekint az elmultakon és tanulságot igyekszik meriteni abból jövőre. A mulatni szeretők vig társaságban, bor és zene között töltik ez utolsó estét, hogy mulatozásban érje őket az uj év. A vallásos ember templomba megy, hogy hálát adjon a mindenhatónak jóságaiért és kegyelmét kérje az ujévre is. A kereskedő könyveit zárja le, számadásait tekinti át, hogy tisztában legyen az elmult év eredményeivel.

— Az uj év. Az év mindig, mint bájos, mosolygó, gazdag áldással elhalmozott gyermek jön a világra uj é… …zott mint galambősz, rán… … hajnalán, és roskad… …czos képü, tehetetlen agg … sirjába Sylvester éjjelén. Ez az életnek, az emberek reményeinek és csalódásainak örök symboluma. Mikor már végig küzdöttük a hosszu évet, és törekvéseink meddők maradtak, vágyaink szárnyaszegetten hulltak vissza, sziveinket gond és bánat tövisei vérezék; álmok és illusiók szétfoszlását kell siratnunk; akkor reszkető vén embernek látjuk a haldokló évet, a kitől nem várhatunk többé semmit, a kinek koporsójára zugólódva sietünk göröngyöt hányni. De az Isten bölcs rendelése megment a kétségbeesestől, a bágyadt öreg kezeiben már ott látjuk a gyöngédeden felemelt gyermek-angyalt, az u j é v e t, megrakott kötényében rózsát, gyümölcsöt, kalászt, aranyat nyujtva, felénk biztató mosolygással . . . . S mi uj hittel közeledünk hozzá, szivünkben felébred a remény, reméljük, hogy a mit az eltemetett vén ember nem teljesitett, meghozza majd e csodaszép gyermek, kinek szemeiből az áldás melege, a szeretet fénye sugárzik, ki ölében a bőség, szerencse, boldogság kincseit tartja összegyüjtve.

— Önmagunkról. Legyen nekünk meg… engedve „egyszermindenkorra" önmagunkról szólni néhány szót. Nem a mit mi, hanem a mit m á s o k beszéltek rólunk, mert hát mi türés-tagadás benne, a mult hét folyamán az „uj lap" — mint a mienk — „némi" beszéd tárgyát képezte Aradon és a megyében, a mint azt oly közönségtől mint az aradi, mely minden szellemi mozgalo… …ant melegen érdeklődik, másképen kép… …i sem lehet. Egyszerűen reprodukálju… …cz. ezerfejü publikum kebe. … …okat, megjegyze… …z emberné l a … …ső … …ítelme… … az ujonnan született lapnál is … a külső alakot vették bonczkés alá. … …e, de k á r hogy olyan k i c s i, a felvágá… …is bajlódni kell, jó lesz nagy alakban kiadni szólott az egyik. Alig távozott ez el, jő a másik s mondja: — S z e r e n c s é s gondolat volt a lapot ilyen csinos k i s alakban kiadni. Könnyebben lehet kezelni, … …án a ki öszszeakarja gyüjteni, könnyebben be is köttetheti. A „Pesti Hirlap" és a „Budapesti Hirlap" részben a kedves, családias kis alaknak köszönhetik, hogy jobban elterjedtek, mint azok a lepedő-nagyságu lapok. Jött azután még harminczegyen „t. cz. publikum" az egyiknek a kicsi tetszett, a másiknak a nagy kellett volna. Mivel pedig a felszólamlók közül több „szónok" nyilatkozott a nagy mellett, és mivel a nagyban mindenesetre mindenki benne találja — a kicsit is: hát a mai számmal n a g y g y á növesztettük. Ezt az alakot fogja megtartani, csakhogy f. hó 20. vagy 25-től kezdve uj és változatosabb betükkel szedetjük. — A mi a t a r t a l m a t illeti, az egyik nagyon d i c s é r t e eddig megjelent vezérczikkeinket és tárczáinkat, és s különösen az utóbbiaknak — mivel tanulságosak is voltak, maradandóbb irodalmi becset is tulajdonitott, a másik g á n c s o l t a, mert inkább helyi érdekü csevegéseket kellene hozni; az ilyen komoly dolgok nem érdeklik a közönséget — igy mondván. — Az egyik azt tanácsolta, hogy az „Apróságok" czimü rovat alatt közölt humoristikus dolgokat hagyjuk ki, a másik jóizüt nevetve gratulált a szerencsés gondolatnak; ez szemrehányást tett, hogy minek közöljük az „Idegenek névsorát", mikor azt egyik aradi lap sem teszi (ez is érv!); amaz ismét jó gondolatnak keresztelte. Mindezeket, mint mindenesetre jó szándékból eredő és lapunk iránti érdeklődést tanusitó dolgokat, hálás köszönettel fogadtuk és tanuságot meritettünk belőle arra, hogy ha nem is lehet mindenkinek mindenben kedvére járni, mindenkinek mégis v a l a m i t kell a lapban találnia, mi őt érdekli. A kezdet nehézségeit leküzdve, azon kiváló munkatársakkal kik a lap r e n d e s számait dolgozataikkal támogatni igérték, reméljük ily irányban az aradi közönség specialis igényeit is kielégithetni.

— Aradmegye tisztviselői, tegnap az év utolsó napja alkalmából, tisztelegtek T a b a j d y Károly főispán és Ó r m o s Péter alispánnál, mint a megye első tisztviselőinél. Délután 4 órakor történt a gyülekezés, a megyei iktatóban, hol S z a t h m á r y Gyula főjegyző ur kijelentette a teljes számban egybegyült tisztviselőknek összejövetelük czélját. Mindenekelőtt Ó r m o s Péter alispánhoz mentek, kit S z a t h m á r y Gyula főjegyző egy igen szép és emelkedett hangu beszéddel üdvözölt. Beszédjében megemlékezett arról, hogy e napon 50 éve annak, mióta szeretett alispánénk a közpályán müködik; olyan idő ez, a melyet kevés ember tölthet el közpályán, különösen ugy, mint azt Ó r m o s alispán eltöltötte, ki e félszázados tisztviselői müködése alatt a legnagyobb elismerést, tiszteletet és becsülést szerezte meg magának ugy a nagyközönség, mint hivataltársai körében. Ezek után köszönetet mondott az alispán urnak a tisztviselők iránt tanusitott eddigi szives jóindulatáért; kéri azt jövőben is föntartani és midőn igéri, hogy a tisztviselők minden igyekezetük- és minden tehetségükkel oda fognak törekedni, hogy hivatalos teendőik teljesitésében főnökeik teljes megelégedését érdemeljék ki, — kivánja egyszersmind, hogy a mindenható szeretett alispánunkat még sokáig, az emberi élet legvégső határáig éltesse. (Eljenzés). Ó r m o s alispán erre meghatottan válaszolt. Szép beszédében kiemelte, hogy a személye iránti szeretet, becsülés és ragaszkodás eme nyilvánulása őt egészen meglepte, annyival is inkább, mert arra … …gaevesb… …a tisztviselőket iránt… …felemliti, hogy ama nehéz feladatnak, mely reá, mint a megye vezetőjére, hárul, csakis oly ügybuzgó és kötelessége teljesitésében annyi pontossággal eljáró tisztviselői kar támogatása mellett tudhat csak megfelelni, a milyen Aradmegye tisztikara. Kéri őket, hogy kötelességeik teljesitésében járjanak el ezután is az eddigihez hasonló lelkiismeretességgel és biztositja őket, hogy ő ezutánra is az marad nekik, a ki eddig volt. Végül a tisztviselőkkel kezet szoritott. Ezután felvezette őket a főispánhoz, kit egy szép beszédben üdvözölt, melyre T a b a j d y főispán rövid, de tartalmas beszédben válaszolt. Megemliti, hogy a mai nap igen alkalmas arra, hogy az elmult évre visszatekintvén, arról mintegy mérleget készitsünk, és Aradmegye tisztviselői bátran készithetik el a lefolyt évi munkásságukról e mérleget, mert az csak előnyükre szolgálhat. Ő, mint a megye legfőbb tisztviselője és az administratio őre tudja legjobban ezt, mert ez évben nem fordult elő egy esetben sem, hogy valamely tisztviselő ellen fegyelmi eljárás indittatott volna, vagy hogy valamelyikkel szemben csak a feddésre is szükség lett volna. Midőn ezt örömmel constatálja, kivánja egyszersmind, hogy adjon az ég nekik erőt, egészséget, hogy hivatalos kötelességeiket ezután is az eddigi szorgalommal teljesithessék; a maga részéről biztositja őket továbbra is jóakaratáról és támogatásáról. Ezzel a tisztviselőkkel kezet szoritván, szobába vonult és a tisztelgő küldöttség szétoszlott.

— Becses ujévi ajándék a lyceum részére. A magy. kir. földtani intézet becses ajándékot küldött lyceumunknak: egy 195 darabból álló gyüjteményt Magyarország nevezetesebb kőzeteiből, mely kiválóan a középiskolai oktatás czéljaira szolgál s melynek a lyceum már régóta hiját érzi. A földtani intézet évek során kifogyván a kettős példányokból, melyekkel a hozzáforduló hazai intézeteket ellátni szokta, a földm.-, ipar- és keresk.-ügyi miniszterium elrendelte, hogy az 1884-ik év nyarának első … záróla…g iskola… …egybegyüjtésével … …telével a földtani in… …csik Ferenczet bizta… …igen sok szép anyagra… …közép és felsőbb iskolák … …alsóbb iskolák részére pe… …nyeket állitott össze. A … …vező alkalmat… …használva dr. H i d e g h Kálmán, a fő… …kola jeles tanára, megkereste a földtani … …tézet igazgatóságát, hogy a nagyobb gyüjte… …mények közül egyet a főreáliskola számára át… …engedjen. Kolia e gyüjteményekért már szá… …mos intézet jelentkezett, ugy hogy valamenynyit nem lehet kielégiteni, a földtani intézet igazgatósága előnyt adott e kérelemnek s a napokban megküldötte az intézetnek a szakszerüen rendezett, kiválóan becses gyüjteményt, melyhez hozzáadva a dr. S z a b ó József egyetemi tanár korábbi ajándékát, 116 darabot, a főreáliskola közet- és ásványgyüjteménye ez idő szerint a 6000 darabot meghaladja, a mi első sorban a közet- és ásványgyüjtemény buzgó őrének dr. H i d e g h Kálmán tanárnak érdeme.

— Gróf Károlyi Tiborné, mint megbizható forrásból értesülünk. Mácsán jövő tavasszal gyermekkertet létesit.

— Régészeti lelet az öthalomnál. Néhány nap elott egy fővárosi régész járt vidékünkön, hogy a pankotai és csicséri apátság maradványairól vázlatot készitsen. Tudós hazánkfia kutatás tárgyává tette a Glogovácz mellett domborodó halmokat is, melyek egyikében alig egy méternyi mélységben egy feliratos kőtáblára bukkant, melynek feliratа érdekes világitást vet az akkori és t a n u l s á g o t a jelen viszonyokra. A feliratot ajánljuk a történelem iránt érdeklődéssel viseltető közönség figyelmébe: „Sötét rengeteg oldalán, Orod határinál, királyi sátort emelt Béla a vak király. Zúgott a nagy harang Orod magas tornyán, midőn a nemesek ezrivel sátor köré gyültek tajtékzó paripán. Üdvözlet nemesek, szólott a vak király, törvényt hozni jöttünk, szavunkat rút viszály ne zavarja meg most, nemzetünk javára váljon minden tettünk. Előttem éjszaka. Béla igy folytatá, szemein világtalan, de áldom ért' sorsomat, ha kérésem hasztalan, s nem kell látnom azt, hogy nemzeti erőnket átkos pártviszály emészti untalan. Éljen Béla király, zugott a nagy tömeg, közöttünk lesz szellemed, és sötét tekinteted viszálytól óvni fog hazát és nemzetet. De mért vagy világtalan honszerető király, lelked miért borult, hazádat félted tán?! Daru madár szólott fenn a magas égen; féltékeny pártviszály fosztá meg szemétől Béla királyt régen. Romlás lesz sorsotok, s ádáz ellenitek majd önásta sirotok fölött jó izüt nevetnek. Béla csonkitói reszketve hallották daru madár szavát és szörnyű jóslatát. És felzugott a bosszu féktelen ördöge . . s magyart gyilkolt ujra magyarok fegyvere." Mint értesülünk e feliratos táblát a román irredenta, a Starcsevicsek és a turócz-szt.-mártoni irodalom egylet szándékozik sokszorositatni és a hazafiasságot monopoliumba vett vezéregyéniségeknek tudomás és mineztartás végett megküldeni

— Halálozások A lefolyt 1885. év utolsó napjaiban is megkövetelte a kérlelhetlen halál a maga áldozatait. Városunk két tekintélyes családját érte a balvégzet. Az egyik a jótékonyságáról oly előnyösen ismert és a társadalmi életnek oly kedvelt tagja Scherz József nagybirtokos, ki élte 75-ik évében m. év deczember 30-án jobblétre szenderült. A másik egy szeretett ifju nő, edvi Illés Károlyné, szül. domborádi Nagy Emilia, ki élte tavaszán 30 éves korában hunyt el, visszahagyván három kis gyermekét és szeretett férjét. A kiadott gyászjelentések a következők: Özv. Schercz Józsefné született Ortutay Teréz, leánya Irén férjezett Babó Lajosné, unokája Ida, — továbbá gr. Wenckheim Frigyesné, született Wenckheim Krisztina, mint özvegy, leány, unoka és unokahug, valamint számos rokonok ez…ében mélyen elkeseredett szivvel tudatják a forrón szeretett férj, atya, nagyatya, nagybátya és rokon S c h e r c z J ó z s e f, földbirtokosnak, folyó hó 30-án d. u. 5 órakor, …élete…nek 75. s boldog házasságának 46-ik évében a halottas szentségek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak földi maradványai 1886. január 1-én d. u. 3 órakor fognak Batthyány-utczai 11. számu házból, a „Csutak Károly aradi első temetésrendező-intézete = Entreprise des pompes funebres" által, a helybeli rom. kath. közsirkertben örök nyugalomra helyeztetni, az engesztelő gyászmise áldozat pedig január hó 14-én d. e. 10 órakor fog a t, Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutattatni. Arad, 1885. deczember hó 30-ikán. Nyugodjék csendesen! — A másik gyászjelentés a következő: Dr. e d v i I l l é s Károly és gyermekei; Margit, Leona és Dalma, — özv. dombrádi Nagy Sándorné szül. Kastap Emilia, dombrádi Nagy Géza és neje Szókkely Ilona; dombrádi Nagy Gyula és neje Berndt Ilona mélyen megszomorodott szivvel jelentik felejthetlen neje, édes anyjuk, leánya, testvérük és sógornőjök edvi I l l é s K á r o l y né szül. dombrádi N a g y E m i l i á n a k f. hó 30-án, délután 6 órakor, életének 30-ik boldogházasságának 12-ik évében bekövetkezett gyászos elhunytát. A drága halott kihült testének 1886. évi január hó 4-én déli 3 órakor fognak a Teleky-utczai I. számu h…ból az e…ng reform. egyház szertartá… mellett örök nyugalomra tétetni. Lengjen örök béke hamvai fölött! — Áldás emlékével. Arad, 1885. dec. 30

— Eljegyzés. R…la Antal, az „Arad-csanádi vasutak" egyik szorgalmas, ifju tisztviselője, tegnap Sylvester estéjén tartotta eljegyzését P r o d á n o v i c s Déme városi tb. kamarás, kedves és müvelt leányával.

— Az aradi 13 vármegyétanu szob… alap állása 1886. január 1-én: tőke … …r., kamat 1885. deczem… …kr., összesen 98.81…

„Aradi Közlöny" előfizetési feltételei.

Helyben házhordva:

Egy évre	12 frt — kr
Félévre	6 „ — „
Negyedévre	3 „ — „
Egy hóra	1 „ — „

Vidékre postai szétküldéssel:

Egy egész évre	14 frt — kr
Félévre	7 „ — „
Negyedévre	3 „ 50 „
Egy hóra	1 „ 20

Az előfizetési pénzeket kérjük j a n u á r 1-i g az alólirott kiadóhivatalhoz czimezve beküldeni.

Hirdetések utányos áron vétetnek fel.

Arad, 1885. évi deczemberhóban.

Az „Aradi Közlöny" kiadóhivatala.

I. évfol

Isteni tisztelet. Az [illegible] almából a minorita rend[illegible] van, lélekemelő isteni tisztelet [illegible] első harangozás után tömegesen sie[illegible]k serege, hogy hálát adjon a minden[illegible]rának a lefolyt év jó téteményeiért, és [illegible]ára szorongásig megtöltötte a templo[illegible] hogy a későbben jövők közül so[illegible] a karzatokon és folyosókon sem kap[illegible]et. Történeti hűség kedveért konsta[illegible] hogy tegnap a közönség valóban pél[illegible] keresztényileg viselte magát az Is[illegible] házában és az egész szertartás ünnepélyes csendben folyt le, s semmifele zaj sem zavarta azt meg. Midőn ezeket örömmel tapasztaltuk, valóban nagy meglepetésünkre szolgált az, hogy a szószékről német szavakat hallottunk. Azt hisszük, hogy Aradváros közönsége már annyira magyar, hogy az Isteni igéket saját édes anya nyelvén sokkal jobban szeretné hallani, mint németül. A predikációt tisztelendő Faix Benedek tartotta. A misét fényes segédlettel fötisztelendő Jánossy Dömjén plébános ur szolgálta.

— **Aradváros iskolaszékének** tegnap tartott üléséről a következő tudósitást adjuk. Az aradi tantestület jelentése, a „Tanügyi Közlöny" tárgyában, tudomásul vé etett és a lap egy példányban, az iskolaszéki iroda számára megrendeltetett. Bemutattatott a Bettelheim testvérek könyvkereskedő czég számlája, mely az uj iskola részére beszerzett tanszerek és a szegény gyermekeknek kiosztott tanszerekről szól. Az ezekért járó 988 frt 27 kr., a tandij-alapból kiutalványoztatik. Következett a a szünnapok meghatározása, mely alkalommal egy kis vita támadt Heeger Ernő és dr. Remetey F. Károly iskolaszéki tagok között; az előbbi ugyanis azt inditványozta, hogy a szünnapok közzé vétessék fel a január 2 dika, és ezt indokolta is. Remetey ellene szólott; végre az határoztatott el, hogy a vidéki gyermekek január 2-iki mulasztása indokoltnak tekintessék. Ez volt a lényege különben Heeger inditványának. A szünnapok száma 281, ezzel szemben van 184 munkanap. Olvastatott ezután Trefort miniszter rendelete, melynek értelmében a „Müvészi ipar" czimü lap egy példányban a polgári iskola számára megrendeltetett. Több tárgy nem lévén Simay István h. elnök megjegyzi, hogy miután az 1885. évben utolsó ülése ez az iskolaszéknek, indittatva érzi magát a tagoknak köszönetet mondani a nevelésügy iránt a lefolyt évben tanusitott szives és odaadó buzgalmukért, kéri egyszersmind továbbra is támogatásukat a nemes ügy iránt s végül „Boldog uj évet" kivánván, az ülést bezárta.

— **A korcsolyázó egyleti jégpályán** ma délután ismét lesz zene. Hisszük, hogy a közönség a szokott számban fogja fölkeresni e kedvencz és testedző szórakozást nyujtó helyet.

— **Egy kis statisztika.** Talán nem lesz érdektelen, ha felemlitünk egy párt Arad város hatóságának statisticai adataiból. A városi rendőrkapitányi hivatalhoz befolyt 1885. január 1-től deczember 31-ig, 1433 ügydarab. A katonaügyi osztályhoz 1475 ügydb. A mérnöihivatalhoz 1671 ügydb. Az árvaszékhez 2915 ügydb. A gazdasági székhez beérkezett 1180 ügydarab, melyek 56 ülésben mind elintéztettek. A szinházépitő bizottság tartott 32 ülést és végül a szinügyi bizottság 8 ülést. — A vendéglősök és szállodatulajdonosok által bejelentetett összesen 5454 idegen. Ezek közül a „Fehér kereszt" szállóban volt: 2058, a „Nádor"-ban: 1346, „Tücherer"-nél: 936, az „Arany kulcs" szállóban 458 vendég. A többi a kisebb szállodákban oszlott meg.

— **Berzenkedő lelkész.** Aradmegye közigazgatási bizottsága a tanév elején ujból elrendelte, hogy az iskolamulasztó tankötelesek a közoktatásügyi miniszter által e célra megszabott rovatos táblázaton nyilvántartassanak, és hogy e táblázatok az illető iskolaszéki elnök és tanitó aláirásával a fokozatos büntetés eszközlése végett hetenkint a községi elöljárósághoz bemutattassanak. Mint értesülünk, ezen rendeletnek az elöljáróságok megyeszerte a legnagyobb pontossággal tesznek eleget, s mig a hanyag szülőket megbirságolják, az iskolakerülő nebulókat virgáccsal kergetik az iskolába. De Zsulányi János otlakai gör. keleti lelkésznek bliktri a népoktatási törvény, bliktri a közigazgatási bizottság rendelete, nekl a császár se parancsol, ő a közigazgatási bizottság rendeletét el nem ismeri, a tanitók által hozzá küldött kimutatásokat pedig alá nem irja. De még ez se elég a megvadult Zsulányi Jánosnak, hanem Turik és Popovits [illegible]nitókat utasitotta, [illegible] hogy a ki[illegible]tatásokat, mert azok törvényellenesek, el ne készitsék, s hozzá be ne mutassák [illegible], mert ő szokat aláirni nem fogja. János [illegible]atyánk nagyon fészkelődik, majd segitenek [illegible] bajon.

— **Az aradi rom. cath. pl[illegible]ébánia** területén 1885. évi január 1-től 188[illegible] évi december 31-ig született összesen 8[illegible] egyén. Ezekből fiu 395, leány 3[illegible]. Törvén[illegible]yes 315 fiu és 290 leány. Törvénytelen [illegible] fiu és 61 leány. Házasság köttetett [illegible]17. Meg[illegible]halt: 842 [illegible]

— **Az aradi izr. hitközs[illegible]ég** szüle[illegible]téi, házassági és halozási anyakönyvéből 1885-ből a következő kivonatot [illegible] közöljük: **[illegible]született:** törvényes fiu 77, törvényes leány 70, törvénytelen fiu 1, törvénytelen leány 2, összesen 150 gyermek, **h[illegible]asult:** 33 pár, **meghalt:** férfi 50, nő 58, összesen 108 egyén.

— **A világosi veres-ker[illegible] eszt-fiókegylet** javára deczember 26-án tartott bazarjának jövedelméről és kiadásairól a következő köszönetet és számadást kapjuk: Bevétel belépti jegyekből 85 frt, felülfizetésből 16 frt, tombolából 47 frt, összesen 148 frt, kiadás 48 frt — marad tehát tiszta[illegible]m 100 frt. A t. felülfizetők névsora: [illegible] Mór 1 frt, Kirilovits Gyula 1 frt, [illegible]nyi F. 1 frt, Hofbauer Flóra 1 frt, [illegible] Árpád 1 frt, Deutsch József 4 frt, dr. [illegible] Márton 1 frt, Comte Ca[illegible] frt, összesen 16 frt, kiknek ezennel köszönetet szavaz Hofbauer Zsig[illegible] egyleti alelnökné.

Sok bajt okoz a terhes kocsiknak [illegible]th és a Batthyány-utcza összeszögelő, jéggel borított folyóka. A multfelfordult szénás szekeret láttunk [illegible]estétől reggelig. Ma pedig egy meg[illegible]ban akadt fel benne és [illegible] közlekedett ott [illegible] míg végre, [illegible] erőfeszités [illegible] tovább jutnia. Kivánatos lenne, ha a [illegible]

[illegible] **szenvedő-szeretet emelése** érdekében a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterium, mint az előző években, ugy az 1886. évi idény tartamára is állami ménekkel ellátott több fedeztetési állomást engedélyezett Aradmegyében. Ily állomások lesznek nevezetesen: Almás-Kamaráson 2, Eleken 2, Kisperegen 2, M.-Bodzáson 2, Mácsán 1, M.-Pécskán, Nagylakon 2, O-Pécskán 2, Ottlakán 2, Pankotán 2, Szt-Mártonban 3, Szemlakon 2, Uj-Szt-Annán 3, Siklón 2, Székudvaron 2 és végre Arad városban 2 ménnel.

— **III. kimutatása** az uj évi üdvözleteknek a városi árvaház alap javára történt megváltásáról. Az aradi Lloyd 4 sz. ivén: Pollák Károly 5 frt, Bing Vilmos 3 frt. dr. Tenner Pál 2 frt, dr. Steinhardt Mór 2 frt, Leopold Rezső 1 frt, Hertz Antal 1 frt, Steiner Adolf 1 frt, dr. Adler 1 frt, Kell 1 frt, Bing Ede 1 frt, Preisach 1 frt, Schulhof Károly 1 frt, Robitsek Samu 1 frt, Ransburg és fia 1 frt, Steinitzer Félix 1 frt, Lustig Adolf 2 frt, Mayer Daniel 1 frt, Lustig Armin 1 frt, Hollender Ignácz 1 frt, Strasser Hugó 1 frt, Schöpkesz Károly 1 frt, összesen 30. Az ipar és népbank 7 sz. ivén: Kneffel Károly 2 frt, Ploss Mór 1 frt, Venter Gerő 1 frt, Popovits D. János 1 frt, Réthy 1 frt, Keller József 1 frt, Böhm Adolf 1 frt, Balkányi Dezső 1 frt, összesen 9 forint. Kereskedelmi és iparbank 6 sz. ivén: Domány József 2 forint, Freyberger József 2 frt, Fischl Zs. J. 1 frt Rozsnyay Mátyás 2 frt, összesen 7 frt. A polgármester 11. sz. ivén folytatólag: Stepnicka Emánuel 1 frt, Stepnicka Beatrix 1 frt. Jánosy János 1 frt, Hirschmann József 5 frt, összesen 8 frt. Az I. II. és III. sz. kimutatás összege 142 frt.

— HAZÁNK és a FŐVÁROS. —

— **Gyilkosság.** A budai vároldalon fekvő lovas uton szerdán este egy nőt találtak meggyilkolva. Ruházata után itélve varrónő lehetett, 25—30 éves; 10 frtot és aranyfüggöket találtak nála, tehát nem rablási szándékból ölték meg. Feje van összevagdalva, s a vágásokból azt következtetik, hogy katona fegyverrel gyilkolták meg, miért is a rendőrség jelentést tett a katonai hatóságnak.

— **Székely congressus** egybehivását inditványozza az „Egyetértés"-ben Ugron Gábor a székelység érdekeinek megbeszélésére.

— **Öngyilkos takarékpénztári igazgató.** A dévaványai takarékpénztári igazgatója Ehrlich Ignácz mult szerdán a város szélén levő itató kutba ölte magát zilált anyagi viszonyok miatt. Özvegyet és tiz gyermeket hagyott maga után.

— **Szerecsen betege** van a fővárosi Rókus-kórháznak. Nyáron át a kiállitáson pinczérkedett, s itt akart maradni télire, de testalkata nem birta ki a mi hideg éghajlatunkat, s megbetegedett.

— **A délmagyarországi régészeti és muzeumtársulat** Temesvárott szerdán tartotta alakuló közgyülését, Ormós főispán elnöklete alatt. Ormós emelkedett szellemü megnyitó beszéde után Pontelly a volt régészeti és történelmi társulat főtitkára felolvasta évi jelentését. A pénztáros jelentése szerint a társulatnak 65 alapitó, 228 évdijas és 12 tiszteletbeli tagja, továbbá 29,000 frt készpénze és 8000 frt követelése, tehát összesen 37,000 frt alaptőkéje van. Ezután a lelépett ideiglenes tisztikar helyébe megválasztattak: elnökké Ormós főispán, igazgatóvá ifj. Ormós alispán, főtitkárrá Pontelly, altitkárrá Benedek Albert és Patzner középiskolai tanárok, és pénztárossá Glasz János. Az igazgató-választmány 24 tagból alakittatott meg. A jövő évi költségvetés 2400 frt kiadással állapittatott meg. Pontelly felolvasása a régészeti és embertani kongresszusró nagy tetszéssel fogadtatott.

— A NAGY VILÁG. —

— **Vilmos német császár volt** huszonötéves kormányjubileuma alkalmából báró Koller lovassági tábornok Berlinbe utazik, hogy a német császárnak az osztrák-magyar uralkodó sajátkezü levelét átadja.

— **A bécsi nagy ékszerlopás** tetteseinek a bécsi rendőrség nyomában van. A baranyamegyei Siklóson sikerült ugyanis egy mülakatost elfogni, a kire erős a gyanu, hogy mühelyében készültek ama betörő szerszámok, melyek segitségével a betörők munkájokat végezték a kirablott boltban. A letartóztatás egyenesen a bécsi rendőrség megkeresésére eszközöltetett. Az elfogott mülakatos szegényes körülmények között élt Siklóson, ugyanitt vásárolta a szerszámokhoz való vasat. A vizsgálat jelen stádiumában csak annyi bizonyos, hogy az elfogott lakatosnak gyanus összeköttetései voltak, melyeket akkor szerzett, midőn a bolgár vasutaknál dolgozott. Itt ismerkedett meg Mamácsesal, a bolgár betörővel, a kit Budapesten tartóztatott le a rendőrség. Mamácsnak elfogatása alkalmával a rendőrség jelentékeny pénzösszeget és értékes ékszereket talált. A siklói lakatos az utóbbi időben rendőri felügyelet alatt állott, Mamács még mindeddig nem vallotta be, hogy összeköttetésük mily természetü volt.

— **Anyagyilkos.** Bécsből távirják, hogy Sommer Alajos, 31 éves foglalkozás nélküli fadiszités-készitő revolverrel meglötte 68 éves anyját. Az agg nő halálos sérülést szenvedett. A anyagyilkos önként jelentkezett a rendőrségnél és ott előadta, hogy tettét azért követte el, mert anyja nem akart neki pénzt adni.

— **A Vereszcsagin képei ellen** elkövetett merénylet[illegible] nézve a rendőrség kideritette, hogy a vendéglős, a ki Vereszcsagin képei előtt izgató beszédeket tartott, fratingl (morvaországi) szülött Loetz Márton, ki már régebb idő óta vall[illegible] őrjöngésben szenved. Lootzot a megfigyelő szobába szállitták.

IRODALOM és MÜVÉSZET.

— **Az „Általános Tanügyi Közlöny"-nek** az aradvidéki tanitó egylet rendes közlönyének első száma már megjelent. A tartalom érdekes; a szerkesztő Györgyössy Rudolf elszavaz kivül czikket: Ignyisköjnak és a versszegénység, tárgyaltatott az „Aradvidéki Tanitóegylet" nőnevelési szakosztályában. [illegible] közoktatási miniszterium és más [illegible]ságok intézkedései, irodalom, vegyesek. Ismételjük, hogy a lap ára egy évre 4 [illegible] fél évre 2 frt, negyed évre 1 frt, s az előfizetések Brusch Alajoshoz intézendők, Arad Bathányi utcza 22 sz.

Aradvárosi [illegible] szinház.

Folyó szám 92. Tizedik bérletszünet.

Péntek, 1885 évi január. hó 1-én

Kölcsey-Hymnusz.

Énekli a személyzet.

Ezt követi:

UJ ÉVI ÜDVÖZLET.

Néma képlet. (Rendezi Krecsányi.)

Az ünnepélyes megnyitás után:

Dózsa György,

a pórhadak vezére.

SZEMÉLYEK:

Ulászló király	— — —	Molnár A
Szapolyai, erdelyi vajda	— —	Szabó Antal.
Perényi,	magyar főurak	Györe A.
Bornemissza		Kovács Lajos.
Hegedüs, költő	— — —	Sómló S.
Dózsa György, a pórhadak vezére		Pálfly György.
Barna	— — —	Egry Kálmán.
Csaky Lóra	— — —	Hegyessy Mária.

Kezdete 7 órakor.

Heti műsor.

Szombat: „Bukow" látványos szinmü.

SZINHÁZ.

— Arad, decz. 30. —

— **A vasgyáros**, tegnap esti előadásáról nem sok mondani valónk van. Ha a közhangulatot akarjuk tolmácsolni, melyet az előadás a közönségben keltett: akor azt kell mondanunk, hogy az tökéletesen meg volt elégedve a nyujtott élvezettel; a többszöri kihivások és az élénken felhangzó tapsok legalább erre engednek következtetni. Szinte szinte megszokottá válik már, hogy oly daraboknál, melyekben Kisné szerepel, róla emlékezzünk meg mindenek előtt ez ma sem lehet másképp, mert a tapsok és kihivások ma is legnagyobb részt öt illették. Játéka, különösen a második és utolsó felvonásban volt valóban müvészi. Krecsányinét sem hagyhatjuk említés nélkül, de azt sem halgathatjuk el, hogy ugy rajta, mint a többi szereplőkön is észlelhető volt lehangoltság melyet valószinüleg a közönség csekély száma és a darab sokszori előadása okozott. Ettől eltekintve a darab teljesen kifogástalanul folyt le.

— **Az első szerelem**, Somló ur pályanyertes vigjátékának meséje a következő: Larisaban, Hyppokrates, a görögök legelső orvosának hazájában, egy kopár vidéken, elzárkozva emberektől és különösen asszonyoktól neveli Agenor korinthusi főur tróntól megfosztott bátyja fiát, Leandert mint saját gyermekét, szerette mint szeme fényét, de őrzi is mint ezt, hogy nőt meg ne ismerjen. Azonban már akkor is az emberek terveztek, az istenek pedig végeztek. Leander a vidéken elelesatangol és Aglayával, Athamas larissai fejedelem igéző szép leányával találkozik, kibe ifju lelkének minden hevével bele szeret. A leány, kit apja szinte ugy tart mint madárt a kalitkában, elveszti azon fátyolát, melyhez a jóslat szerint, a családja boldogsága van kötve. Ezen fátyolt Leander megtalálja, de az utána jövő Aglayának visszaadja, a mikor Aglaja [illegible] bevallja Leander iránti szerelmét, de esküts vesz töle hogy nyomdokait nem követi, mert apja a fátyol iránti tévhite miatt leányát ugy sem adná oda. Leandert azonban Aglaya véletlenül ujra feltalálja, és az apjához kiséri, hol Leander a fátyolt széttépi, miért mindkettő börtönbe vittetik. De kiderül hogy a papok a fátyol historiájával csak hatalmukba akarták keriteni a királyt; Agenor hazájában is leveretik a lázadás és Leander apja jogaiba léphet s igy egyrangu lesz Aglayával s miután Leander Agenortis megnyerte szerelmének, Athamas áldását adja a szerelmes párra. Ebből az egyszerü „Paul és Virginia"-féle történetkéből irt Somló ur egy költői képekben, gondolatokban, hasonlatokban gazdag, verses, sok helyen rimes, és a zenéhez hasonló rythmusban folyó vigjátékot, melyet inkább párbeszédekbe szedett idyllnek lehetne elnevezni A mü valódi irodalmi belbecsesel bir, de nem elégiti ki a pikanteriákhoz, látványosságokhoz szokott mai szinházi közönség XIX-dik századbeli izlését. Aristophanes vigjátékai, melyekben szellem, élcz és maró szatyra van, bizonyára klasszikusak és még sem elégitnék ki a maikor követelményeit. Az első „szerelmet" tehát olvasni kell, de nem szinpadon előadni. Mily gyönyörüek s mily költői lélekre vallanak a versek, annak tanusitására a következőkben közlünk néhány mutatványt.

Igy mindjárt a kezdet:

„Aranyhaját kibontja már a nap,
A pacsirta vig danába kap
Nagyalmosan megnyitja felszemét
A rózsa, illatot lehelve szét"

Az asszonyokat Agenor igy festi le:

„Mi megzavarja lelkünk, asszony az,
Nyomában jár az almokság, a rossz,
Hazug, hízelgő, aljas a gonosz!
Szemünk egy mosolyával elvakitja
S a vágy tüzét dühöd lángokra szitva
Ölébe vonz, szerelmet esküszik
S a másik perczben — megcsal mindenik."

Leander igy kesergi el szerelmét Aglayának.

„Álmomban, ébren egyre vártalak,
De haszutlan sohajtók, nem jövél
Oh mondd, talán az égbe költözél,
Hogy meg se hallád bánatos szavam
S helyem ni hagytál arván egy nap
Különben van sok mulattató is a [illegible]nebb darabra fogja forditani. [illegible] szinpadi teljes siker sem maradhat el.

— **A nemzeti szinház ujdonságai.** (Budapest, decz. 30. Az „Aradi Közlöny" eredeti tudósitása.) Ma két uj francia vigjáték került szinre a nemzeti szinpadon. Az első „Antoinette Rigaud" Deslandes Raymond 3 felvonásos szinmüve. Az első felvonás Tréfond tábornok lakásán történik. Vendégei vannak, köztük Olivier, ki a leányába szerelmes. A mint együtt vannak, oda érkezik Jaques Saunoy, fiatal festő, hogy a tábornokot lefesse. Saunoynek életét Olivier megmentette Afrikában. Ezt a fiatal ember a társaság előtt rögtön elbeszéli. Ugyanesak időközben idejön Antoinette Reginalis, ki bátyja, Olivier részére megkéri a tábornok leányának Genevievenek kezét. A tábornok megtagadja Antoniette kérését, mert neje halálos ágyán felfogadtatta vele, hogy leányát nem adja katonának. Jaques, ki Bretagneban udvarolt Antonietnek, megdöbbenve látja itt régi imádottját. Antoinette kéri Jaquesot, adja vissza leveleit, de a festő, platonicus szerelme emlékére meg akarja tartani, s a nő kérését megtagadja. Ekkor megtudja, hogy Oliviernek élete megmentőjének huga s megigéri, hogy visszaadja a leveleket.

A második felvonásban tudatja Antoinette bátyjával, hogy a tábornok nem adja hozzá leányát. Olivier fájdalommal távozik, s Antoinette magára marad, kikönyökölve az erkélyen, mereng a kellemes nyári éjben, midőn a kertben egy árnyat pillant meg. A másik perczben már mellette van Jaques, Antoinette megrémül, Jaques megnyugtatja s átadja a leveleket, mert nem akar élete megmentőjével szemben hálátlan lenni. Ekkor Antoinette emlékül neki adja medallionját. Jaques távozni akar, — amidőn a csengő megszólal s megérkezik Antoinette férje, Rigaud ur.

Zavarukban nem tudnak mit tenni. Jaques elrejtőzik Antoinette szobájában, Rigaud ur vacsorál, mire neje kérésére visszavonul szobájába szivarozni, s Jaquesnak sikerül észrevétlenül egy ablakon át kimenekülni. Az ablakban szivarozgató Rigaud ezt észreveszi, s rögtön zajt akar ütni, de neje kérelmére csendesen marad.

A harmadik felvonásban Jacques festi a tábornok arczképét, midőn vén dragonyossa belép s jelenti, hogy e fáczányos üveg fedele össze van törve. Rigaud, ki hallja, felkiált, hogy az éjjel ő is látott valakit az ablakból kugrani, bizonyosan valami cseléd szeretője. A tábornok ez ellen tiltakozik, mert cselédjei mind öregek. Vitatkozás közben a vén dragonyos ujra belép s egy medaillont mutat fel, melyet a fáczányos közelében találtak. Rigaud megismeri neje arczképét. „Hisz ezt te Oliviernek adtad", mondja a férj. „Ah! Tehát Olivier volt az éji vándor", kiált a vén tábornok. „Ön leányomat compromittálni akarta, mert kezét megtagadtam." Olivier látja nővére zavarát, saját maga ellen vall. Végre azonban Antoniette felvilágositja Oliviert és a tábornokot s Olivier elveszi Geneviévet. Tréfond tábornokot Egressy, Oliviert Náday, Jacquest Mihályfy, Antoinettet Helvey Laura, a tábornok leányát Alszegi I. és Rigaud urat Szigeti Imre játszották.

A másik darab egy egyfelvonásos vigjáték: „Martin herczegnő", mely sok szellemmel s találékonysággal van összeállitva, — de nem valami sok igénye van arra, hogy tartós sikert követeljen magának a deszkákon.

— **A budai várszinház** subventióját Ő Felsége engedélyével 9000 frtról 10,500 frtra emelték fel.

Apróságok.

* **Kemény vágás.** Egy drámairó, ki arról volt ismeretes, hogy drámáit többnyire mások müveiből plagizálja, egy jó kedvü társaságba került mely éppen őt emlegette. Jó hogy jön, — szólt egy gonosz nyelvü ur — épen arról beszélgettünk, ki irta az ön legközelebbi darabját.

*

* **Szórakozottság.** Egy tanár társaságban ebédelt s mint rendesen, ott is igen szórakozott volt. Szomszédja figyelmezteti. „De tanár ur, ön a sültet ujjaival szedi ki". Tanár: „Bocsánat, azt hittem, hogy leves."

*

* **Négyes fogat.** „Hány szeme van annak a négy tátosnak te Janesi?" kérdé egy legény nemzetes Ninesváry uram bakon pöffeszkedő kocsisától. Három! felel az rá átkozott őszinteséggel.

A siketnéma-oktatás

és ennek megalapitói: De l'Épée Mihály s Heinlke Sámuel:

Irta, és az aradi siketnémák-iskolájában 1885. decz. 24-én tartott karácsonyfa-ünnepélyén felolvasta:

Rosenberg József,

a siketnémák tanitója.

I.

Igen tisztelt hallgatóság!

Ha futó pillantást vetünk a siketnéma oktatás történetébe, fájdalommal győződhetünk meg arról, hogy még alig néhány évszázad előtt a siketnémák a legelhanyagoltabb s legnyomoraltabb emberi szerencsétlenek közé tartoztak. Az emberiség elhagadt ezen szerencsétlenek mellett, mint a pap a lévita a jerichói szivatagbeli szerencsétlen előtt; elhaladt nélkül, hogy észrevette volna azon kötelezettségbe jutó nyomort, melynek vétlenül szülőinek kitéve, anélkül hogy segiteni iparkodott volna a szerencsétlenek ezen legelhagyatottabbjain, kik még csak panaszkodni sem tudtak, mint más szenvedők. Rideg szellemi alomba merülve, tompa melancholiában vagy állatias egykedvüségben [illegible] örömtelen sorsukat s éltek le évár[illegible] emberi lételnek nem nevezhető — életüket a vi[illegible]

nyu[illegible]
szem[illegible]
hetle[illegible]
azon [illegible]
szabad.

Ha [illegible]
nusitott re[illegible]
kérdést intézu[illegible]
tik el még most [illegible]
röviden a következő[illegible]

Hajdan a sike[illegible]
fogva nyers, indulatos[illegible]
ták, őket a hülyékkel eg[illegible]
ták s ennélfogva mindenne[illegible]
letet hiábavalónak, nevetségesn[illegible]
És ezen állitásokat annál kevé[illegible]
kétségbe, mivel olyanoktól ere[illegible]
tekintélyök sérthetetlen vala[illegible]
„Decarnibus" lap 7. Sect. [illegible]
„De animalium historia"
a némaság specificus fog[illegible]
oka a hangszerek bénaságá[illegible]
ságában rejlik, tehát nem
hangokat kiadni s a menn[illegible]
beszédre, nyelvre meg e[illegible]
veltségre szert nem is tehetne[illegible]
szet fáradtság volna [illegible]
akarni.*) S midőn Spany[illegible]
században mégis akadt [illegible]
képtelen s minden alapo[illegible]
sokat halomra döntötte; [illegible]
Ponce († 1584 augusztusb[illegible]
hogy a siketnéma beszélési[illegible]
nem a beszédszerek fogyatéko[illegible]
hanem csak azért marad né[illegible]
sége folytán nem hallja a beszedet, hogy
azt eltanulhatná; midőn bebizonyitotta, hogy
a siketnémaság a hülyeséggel nincs össze-
fogésben, s az egyik baj sehogy sem téte-
lezi fel vagy vonja maga után a másikat
midőn lelkiismeretes müködése s ritka tü-
relmessége folytán tanitványaik az arragoniai
helytartó fiát, s a castiliai tábornagy két
fivérét s egy nővérét megtanitotta irni, ol-
vasni, fogalmazni,**) szóval mindazon isme-
retekre, melyekre más épérzékü tanitványát
oktatta volna: akkor a helyett, hogy ezen
s a későbben ezt követő örvendetes kisér-
letek folytán a siketnéma oktatás tért hódi-
tott volna, fejlődésnek indult volna, a viszo-
nyok kedvezőtlen voltu miatt, az emberiség
részvétlensége miatt, csakhamar abban ma-
radt, legfeljebb ez időtől kelteshető „a spo-
radicus sibetnéma-oktatás" korszaka. E sötét
időben Spanyolországban a siketnémák-ok-
tatásának utját állotta az inquisitió, mely
az isteni gondviselésben való bezavatkozást
látván abban, üldözője lőn a siketnémák
tanitóinak.

A második feleletet azonban már a fel-
világosultabb jelenkor előitéletei s szükkeb-
lüsége adják. Feltéve ugyanis, hogy a siket-
némák oktathatók, képezhetők és tanitás
folytán szert tehetnek miveltségre, egyálta-
lában nincsen arányban az elért eredmény
a ráforditott költségekkel, a tetemes áldo-
zatokkal, miket a siketném[illegible] rendszeres ok-
tatása igényel. Elégedjünk meg tehát, ha a
vagyonosabb családokból származó siketné-
mák oktatásban részesülhetnek. Tovább. A
siketnémák tanitás nélkül is lehetnek boldog
emberek, hisz hány épérzékü ember van, ki
nem tud sem irni, sem olvasni, ki soha sem
járt isholába? A siketnémából erős favágó,
jó napszámos, de még talán szabó s czipész
is válhatik, anélkül, hogy évekig siketnémák
intézetében neveltetnék.

Minthogy fájdalom az utóbb emlitett s
hozzá hasonló argumentatiót nem ritkán még
most is hallhatni, lehetetlen erre röviden
nem reflectálnom s kimutatnom, hogy a si-
ketnémának mily nagy szüksége van neve-
lés-oktatásra. . . .

Jelenleg már általánosan uralkodó-viz
megszilárdult nézet az, miszerint a n[illegible]
tatás a legfontosabb s azért elkerülhe-
lenül szükséges tényezője a civilisáció
és a népiskola leghatalmasabb előmozditó[illegible]
az emberi társadalom nemesbülésének. Azért
midőn, hogy csak hazai törvényünket idézem,
népiskolai törvényünk, (1868. évi XXXVIII.
t. cz) minden szülő (gyám) kötelessé[illegible]
teszi, hogy gyermekét (gyámoltját) [illegible]
korától 15 éves koráig iskolába jár[illegible]
nem a luxus követelményeinek tesz
hanem az égető szükségnek. Az iskolának
nemcsak a szülei házban megkezdett neve-
lési teendőket kell folytatnia s állandóan
támogatnia, hanem emellett feladata lénye-
gesen eltér az előbbitől abban, hogy neki

* A régieket általánosan jellemzi azon sajátságos felfopás, hogy valaki a nyelvet meg n[illegible] tanulhatja s logicusan gondolkozni nem tudhat, ha nem képes beszelni. Hisz a hangnak ily értelemben semmi köze a nyelvhez! Megtanulhat valaki egy nyelvet s megértheti annak egész irodalmát anélkül hogy egy kukkot is tudna beszélni. L'Epée szellemes tanitványai erre elég bizonyitékkal szolgáltak.

**) Ambrosio de Morales „Spanyolország régiségei" (1575) czimü müvében elbeszéli, hogy o szemtanuja volt a Ponce által elért eredményeknek s következőleg ir: „Egy másik kitünő spanyol, kutató szellemmel s hihetlen szorgalommal, az, ki egy tökéletes s általa feltalált müvészet folytán némákat beszélni tanitott. Ez Pedro Ponce atya etc., ki a táborszernagy két fivérét s egy nővéret, mindanyian némák, beszélni tanitotta. De legnagyobb csodálatra, siketségük, mely a némaságot előidézte, továbbra is megmaradt. Mégis beszélhozzájuk, részint irásban, mire ők rögtön szóval feleltek. Továbbá képesek egy jó levelet s más fogalmazványt elkészitení. A tábornagy egyik fivére, Don Pedro de Velasco, ki 20 évnél alig lett idősebb, nagy feltünést okozott azáltal, mit tudott, mert a castiliai nyelven kivül még latinul is beszélt, irt egészen hibátlanul, sőt még némi [illegible]gen[illegible]ával is; tudott továbbá görög betükkel is irni.

Másik helyen ir[illegible]: „Egyiknek közülök, a táborszernagy fivérének, Don Pedro de Velasconak egyik levelét bir[illegible], melyben elbeszéli nekem, hogy Ponce atyának [illegible]sonheti, hogy beszélni tud. E levél igy hangzik: „Midőn kicsiny voltam s oly tudatlan ut[illegible] mint egy kő], először utánam tanultam, a[illegible] tanitóm előirt; azután [illegible] különkönyvbe [illegible]den castilian szót leirtam; ezu[illegible] megtanultam adjuvante Deo (isten segitségével) betüzni, [illegible] és szótagokat és szókat ugesz örömmel ki[illegible] [illegible] el[illegible] [illegible]

„Aradi Közlöny" előfi-
zetési feltételei.

... a reá
... esetvárakoo megkö-
... mulaszt.
... ben veendő
... gyermekek-
... nem akkor azt
... szüksége iskola szenvedő siketnéma
... hetán nem csoda, ha ve-
... ő fő ... egy harmadik teendője
... ... en megvédeni őket az elő-
... ... ügyszágtalanság s a társadalom
... egn ellen,
... ketnémára az iskola minden, attól
... ndent: a nyelvet, melyre őt az
... ... ag nem tanithatja, kárpótlást
... ... társaitól való elzárkoztatá-
— Lipcs... minthogy velük nem társa-
... ... ezhet s ennek folytán nem
... ... ségeit nem gyakorolhatja;
... minthogy az ég ép oly isme-
— Lir... nt a világ, mely vak terhet
... ... le várja meglevő képes-
... — mint az épérzékü gyer-
... fejlesztését s mind nagyobb
... ... ását, hanem felébresztését,
... ... szermint azon rideg, örömte-
... ... ól, melyre mindaddig kárhoz-
... ... szenyz iskola által fel nem támasz-
... ... ták,
... ... némi gondolkodás után minden-
... ... be fog ötleni, hogy a siketné-
... ... nyezet, a szülei ház távolról sem
... ... ily nevelői hatást gyakorolni, mint az
épérzékü gyermekre, mivel egyik legfőbb nevelési eszköz: a nyelv megtagadja szolgálatát és a gyermek hozzátartozói még a legjobb akarat mellett is egyáltalában nem, vagy csak nagyon későn s csak kevéssé ismerik meg azon eszközöket és módokat, melyeket használniok s követniök kellene, ha csak némileg akarnák megadni szerencsétlen gyermeküknek azt, miben épérzékü gyermekeiket minden paedagógiai ismeret nélkül is részesithetik és részesitik is.

A vallástan oktatási, az egyház intései, a hit vigasza a tanitás nélkül felnött siketnémára nézve teljesen elvesztek, mivel kizárólag a nyelv által közvetitettnek. Noha tagadthatlan, hogy a siketnéma jelek által annyira a mennyire megértetheti magát, viszot ő is megérti mások jeleit, s igy tehát fentarthat környezetével némi szellemi érintkezést, de vegyük tekintetbe, hogy még ezen csekély eredmény is csak kellő bánásmódnak s kedvező életviszonyoknak késői silány gyümölcse, hogy jelbeszédét csak szük családi körben értik s viszonozzák, hogy a jelek által való beszéd igen korlátolt s csak alig-alig elegendő az érzéki észrevevés közvetitésére, mig abstract fogalmak jelölésére, ugy a mint van, egyáltalában nem alkalmas, hogy ennek következtében a siketnéma szellemi fejlődésében végtelenül hátramarad s tökéletlen nyelvének gondolotszegénység, érzelemhiány elmaradthatatlan következményei.

(Vége köv.)

Szalontanulók élete.

— Sacher-Masochtól. —

Beköszöntött az esőzés Czarszkoje Zelóban. Az égboltot egyhangu szürke felhőtakaró boritotta és szakadatlanul öntötte zavaros tartalmát a földre. Az esőviz második Katalin czárnő nyári laka körül az agyagos talajban apró patakmedreket ásott; a palota márványkoczkáin és a nagy ablakokon egyforma ütemben kopogtak az esőcseppek.

Az unalom ólomként nehezedett a czárnőre és élvvágyó környezetére. Vége volt ama nagyszerü kerti ünnepélyeknek, melyeket Orloff szeszélyes urnője mulattatására annyi pazarlással és izléssel tudott rendezni. Tánczoltak, kártyáztak, dominóztak, ármánykodtak és szerelmeskedtek, de mindez Katalin udvaránál mindennapi dolog volt, és már unalmas volt ugy a zene hangja, mint a szerelmes susogása. A kétségbeesés már tetőpontját érte el, midőn Orloff gróf egy uj eszmét penditett meg: egy allegorikus álarczos bált. Este volt, mikor a czárnőnek előadta tervét, de nem is volt az már terv, hisz a palota föld alatti helyiségeiben a diszitők, jelmezkészitők és aranyozók százai foglalkoztak már két nap óta Orloff különcz ötletének megvalósitásával

„Kedves gróf, én nem becsmérlem czélzatát és jóakaratát — szólt a czárnő, legyezőjével játszva, — de mindez nem uj, és attól tartok, hogy épp ugy fog bennünket untatni, mint Panin grótnak verejtékkel kinyögött élczei." És a czárnő legyezőjét szája elé tartá, hogy ásitását eltakarja.

„Engedje meg Felség legalább a kisérletet," kéré Orloff.

„Legyen tehát, — válaszolt Katalin — de minő szerepet szánt ön nekem?

„Az istenség szerepét, — mondá Orloff — ki előtt eme szinnjáték folyik: a világ isteni komédiája teremtőnk előtt."

Katalin mosolygott. Orloff eltünt és 24 órára az élők sorából kitörültnek látszott lenni.

Ismét este lett és Czarszkoje Zelo fénytengerben uszott; a palota minden zugában nyüzsgés volt és zene jelzé az ünnepély kezdetét. A termek megteltek az udvar szépeivel és előkelő férfiakkal. Szemkáprázató volt a drága jelmezek változatossága. Katalin czárnő Orloff gróf karján lépkedett a fényes társaság közt, a kozákok általa annyira kedvelt öltöz tét viselte, melylyel izlésesen vegyitette a franczia divatot. A rövid fehér atlasz ruha alól kilátszottak a finom vörös szattyán csizmába bujtatott apró lábak, melyekre az északi Szemiramisz nem kevésbé volt büszke, mint a törökök feletti győzelmeire. Az ujjatlan selyem kabátka, derékon arany övvel összeszoritva, kidomborité a czárnő bájos idomait, a csodálatosan alkotott márványkarokat. A vöröses szőke hajat, mely két vastag fonatban nyult le, a kozáksapka fedte egy csillámló gyémánt ékkel.

Katalin ismét az ifjuság és szépség teljes diszében pompázott, de apró, duzzadt szája körül a bágyadság és unalom jele látszott.

...ok nevetve s zsibongva visszahu-
...odó társaságtól megtisztiták a terem közepét, mely nagy négyszögü fehér és fekete fakoczkákkal volt kirakva, egy óriási sakktáblát ábrázolván.

Orloff ujra tapsolt. Erre felzendült a lármás janicsárzene és bevonultak a törökök nek öltöztetett fekete sakkalakok. A fekete király, mint szultán; a királyné mint szultána jelent meg; a futók ágák voltak kezükben lófarkokkal; a tornyok: vándorló várak, melyek fokán a félhold csillámlott és nyilásukból apró ágyuk kukucskáltak elő; a lovasok: mamelukok papirlovakon; a parasztok: janicsárok teljes hadi felszerelésben.

A csatadal zengése közt vonultak a terembe és elfoglalták helyüket a sakktábla egyik oldalán.

Orloff ujabb tapsjelére megszólaltak a dobok és sipok, s eltüntek a fehér alakok. A királyné a csalódásig élethün ábrázolta második Katalint a kozák-jelmezben. A fehér királyt egy orosz tábornok helyettesité; a tornyok szintén várak voltak, de görög kereszttel; a lovasok: kozákok, a parasztok: orosz gránátosok magas bádog sisakjaikkal.

Az oroszok elvonulván a czárnő előtt, állást foglaltak a törökökkel szemközt, mire Orloff felkéré Katalint a j...tékra. A czárnő megelégedett mosolylyal fogadta el a felhivást és Panin grófot választotta ellenlelének.

Panin eléggé udvaroncz volt arra, hogy a játszmát tisztességgel elveszitse; szinlelte, hogy tudományának minden erejével küzd és csak a czárnő éles elmüségének tulsulya következtében lett vesztes.

Midőn végre Katalin mattot kiáltott s a szultán térdre bocsátkozva kegyelemre megadta magát, az üdvriadal általános lett s Katalin barátnője, a szellemes Daskoff herczegnő üdvözölte Orloffot a sikerült eszméért.

A sakkalakok zene mellett még egyszer végig vonultak a termen és azután eltüntek a társaság szeme elől.

Orloff ujra tapsolt. A zene ismét felhangzott, de ezuttal görög fuvolák szólaltak meg. A tánczoló és ujongó bachansnők vidám kara ugrándozott a teremben, a lengő öltönyökben levő fiatal alakok, vállukon párduczbőrrel, szőllővel fedett homlokukkal és szétbontva repkedő hajukkal kellemes ellentétet képeztek a kendözött, szépségtapaszokkal teleraggatott, rizsporos fejü hölgyekkel szemben.

A szép, incselkedő lánykákat követte Bachus négy párducz által vont kocsin és Szilen szamáron. Mögöttük a kecskelábu faunok egy csoportja jött. Mindnyájan a czárnő trónja előtt állottak meg, Bachus üdvözölte Katalint, mint egy uj aranykor alapitéját, a bachansnők és faunok pedig zajos „Evve!" kiáltások közt gabnakévéket, szőlő és gyümölcsöket raktak lábaihoz.

Bachus után jött Apolló a művészetek és tudományok muzsái környezetében; ezek a czárnőt, mint lángeszü barátnőjüket, a trónonülő bölcsészt ünnepelték; Apolló levette fejéről babérkoszoruját és Katalinnak nyujtá, kisérete hódolatteljesen térdet hajtott és Urania a földgömböt tette lábaihoz zsámolyként.

A czárnő kegyesen köszöngetett minden oldalra, de kiváló megelégedéssel tekintett Orloffra, ki utolsónak tartogatta a legnagyobb meglepetést.

kebe.
jegyze... ...okat, meg-
... ...z ember-
olaszok, brittek, hollandok, oroszok, fe-
gyelek, törökök, szamojedek kutyáktól vont szánkóikon, kajdácstollakkal ékitett szerecsenek, mindenféle szinü indiánok, szemfényvesztő khinaik, indus fakirok, kik golyákként egylábon állottak és a fuvola hangjai mellett szeliditett kigyóikat tánczoltatták.

Még Katalin elkényeztetett udvara is el volt bájolva e fénytől, e szingazdag változatosságtól és a czárnő mosolygott.

Ugyanekkor az éles keleti szél kint szétépte a felhőfátyolt és ennek szürke tömegeit nyugat felé hajtotta.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASAG.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Az osztrák és magyar fatermelők egyesülete,** mint táviratjelenti, Bécsben ülést tartottak Exner udvari tanácsos elnöklete alatt. Az egyleti jelentés felemlitette a kereskedelmi miniszterhez intézett kérvényeket Auszaria-Magyarországnak a német favámokkal okozott károsodását illetőleg és a vasutak és a Lloydtársulat jelen tarifáira vonatkozólag. A vámokról hosszabb vita fejlődött ki. Egyik tag ujabb kérvényt akar benyujtani, melyben Németország ellen visszatorlás követeltetnék és utal Magyarországra, mely actiójával egy hónap alatt elérte azt, hogy a Bécsbe való szállitás olcsóbb lett; ha nem következik be gyors segély, puhafában kikerülhetetlenné lesz a válság. Bazant udvari tanácsos Magyarország példájának követését javasolja; olcsó tarifákat dél felé. Exner levelet olvas fel Stájerországból, mely arról panaszkodik, hogy a déli vasut dijszabása lehetetlenné teszi a Magyarországgal való versenyt. A gyülés elhatározta, hogy Magyarország ezen előnyösebb helyzete miatt a kormánytól orvoslást fog kérni. E czélból bizottságot küldtek ki. Az egyesület czimét „osztrák fatermelők egyesülete"-re fogják átváltoztatni.

— **Nemzetközi iparkiállitás** lesz Edinburghban 1886. évi május 4-töl október 30 ig. A kiállitás főosztályai a következők: I. gépipar; II. szépmüvészetek; III. női munkák; IV. a régi Edinburg.

— **„Economul"** czimmel a kolozsvári románok pénzintézetet állitanak föl 50 ezer frt alaptőkével. Az intézet működési köre kiválóan Kolozsmegyére van tervezve.

— **A munkács-beszkidi vasut** üzletének átvétele iránt a magy. északkeleti vasut igazgatósága végleg határozott, és az erre vonatkozó szerződést elfogadta s aláirásával ellátva, a m. kir. államvasutak igazgatóságának át is küldötte.

Szeszüzlet.

(Decz. 31.)

(B.) Az üzlet csendes. Készáru. nagyban: 24, kicsinyben 24.50, hordó nélkül pr. 100 liter %.

Budapesti gabnatőzsde.

(Decz. 31.)

Kevés üzlet szilárd. Tavaszi buza 7.87 7. 88, tengeri május—juniusra 5.54—56, tavaszi zab 6 50—6.52, uj buza 8.34—8.36.

... utolsó nap-
... helybeli temp-
... latott.
... kö-
... dály
... felvé-

... decz. 31. (A z
... eredeti távir
nyaránál ... zsde zárlati árfolyamai: Ma ...
járadék 101.27; magyar hitelbank ...
osztrák hitelbank 300.90; London ...
Páris 49.90.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsdén ... kalmat
decz. hó 31-én.

Magyar aranyjáradék 6 sz.	—.—
Magyar aranyjáradék 4 sz.	101.30
Magyar papirjáradék 5 sz.	92.70
Magyar vasuti kölcsön	149.50
Magyar keleti vasuti államkötvény I. kib.	98 50
Magyar keleti vasuti államkötvény II. kib.	127.—
Magyar keleti vasuti államkötvény III. kib.	110.75
Magyar földtehermentesitési kötvény	103.50
Magyar földtehermentesitési kötv. záradék.	103.—
Temes-bánáti földtehermentesitési kötvény	103.—
Temes-bánáti földtehermentesitési köt. zár.	102 50
Erdélyi földtehermentesitési kötvény	103.50
Horvát-Szlavon földtehermentesitési köt.	104.—
Magyar szőllődézsmaváltsági kötvény	98.—
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	118.25
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	123.50
Osztrák járadék papirban	83 50
Osztrák járadék ezüstben	88.75
Osztrák járadék aranyban	110.50
1860-iki osztrák államsorsjegy	139.50
Osztrák-magyar bankrészvény	872.—
Magyar hitelbankrészvény	306.—
Osztrák hitelintézeti részvény	299 80
Ezüst	—.—
Cs. és kir. arany	5.97
20 frankos arany (Napoleond'or)	9.99
Német birodalmi márka	61.90
London (3 havi váltókért)	125.85
20 markos arany	12.37

Felelős szerkesztő: **Hindy Árpád.**

Idegenek névsora.

— Arad, decz. 31. —

Nádor szálló. Kövér Márton, birtokos, Szemlak. Budiács István, birtokos, Kevermes. Sugár Béla, birtokos, M.-Kovácsháza Singer család, birtokos, Tornya. Kubits Aladár. vasuti hivatalnok, Gy.-Fejérvár Wendling G., uradalmi igazgató, Bokszeg. Kalmár N., jegyző, M.-Pécska. Rayla Zsiga, jegyző, Szemlak. Milch Rezső, kereskedő. Moldován Sándor, kereskedő, Déva. Szedlarik László, bérlő, Füzes

Aranykulcs szálló. Gurbán Constantin, grkl. esperes, Buttyin. Klauber Samu, kereskedő, Nagyfalu. Müller Ferencz. kereskedő, B.-Jenő. Weisz Moritz, ügynök, N.-Várad.

Tücherer szálló Frisch Antal, főpinczér, Szeged Czuffra N., utazó, Sopron Klement N., Budapest. Klein Adolf, utazó, Bécs. Hamaschek N., utazó, Bécs.

Kiadói üzenetek.

— **Minthogy lapunk** pályafutása kezdetén van és senkinek nynkára küldeni nem akarjuk, kérjük mindazokat, kik tartani óhajtják, hogy ebbeli szándékukat a kiadóhivatalban legalább egyszer bejelentsék, hogy a széthordás és szétküldésben mulasztás ne történjék. Ezt azért kérjük, mert tudomásunk van róla, hogy sokan csak akkor fizetik ki az előfiz.-dijat, ha a nyugta házukhoz megküldetik. Ezt mi is szivesen megtesszük, de mint uj lap, senkinek sem küldhetünk nyugát vagy lapot, ki azt vajjon egyáltalán tartani óhajtja-e legalább egyszer ki nem nyilvánitja.

— **Lapunk mai számának postai példányaihoz előfizetésiutalványok vannak csatolva**

— **Azon t. laptársainkat,** melyeknek a mai számot elküldjük, cserepéldány beküldésére felkérjük.

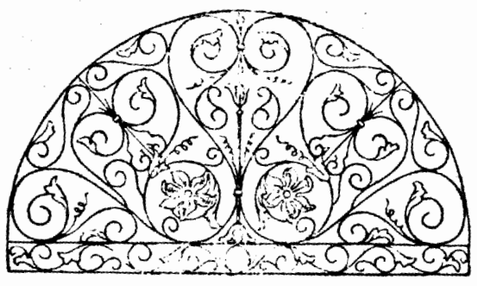
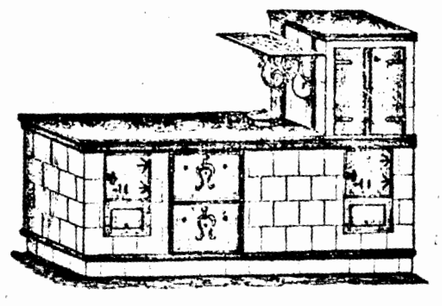

STOLL KÁROLY,
épitészeti és műlakatos,
ARADON, ÖZ-UTCZA 23. szám.
Elvállal mindennemü
HID- és ÉPITÉSZETI VASMUNÁKAT
valamint vasból kerti sir-rácsozatokat és sirkereszteket tervszerinti készitésre a legjutányosabb árak mellett.
ARADON a LEGNAGYOBB RAKTÁR TAKARÉKTŰZHELYEKBEN.
Egyátalában minden e szakmába vágó czikkek legkitünöbb minőségben s legolcsóbb árak mellett készittetnek.
Tudomására adom a t. üzlettárs feleimnek, miszerint saját készitményü
PRÉSELT VASLEVELEKET ÉS ROSSETTÁKAT
melyeket eddig külföldről nagy nehezséggel és drágán szereztek be, nálam a legjobb minőségben gyári áron alul kaphatják.
23—2*

Bárczi Tóbiás
l. gypsz (fősz) és cement öntödéje,
Arad, Dezsőffy-utca 3. sz.
Bolthelyiség: Széchenyi ut 1. szám.
Készit és raktáron tart mindennemü
szoba-, kerti-szobrokat
31—3—3. és
épületdiszitményeket
a legjutányosabb árak mellett.

VIRÁGCSOKROKAT
menyegzői-, névnapi-, b...
és egyéb
ünnepély es alkalmakr...
LEGSZEBB DÉLSZAKI ÉLŐVIRÁGOKBÓL
legujabb divat szerint izlésteljesen összeáll...
Ugyanemkülönben
KOSZORUKAT, FÜZÉREKET
élő vagy szárított virágokból
a legjutányosabb árakon tisztelettel ajánl
KELLER GYULA
mü- és kereskedelmi kertész,
Aradon, Orczy-utcza 26. szám alatt.
Árjegyzékkel rózsák és kerti növények, fák, s egyéb exotikus növényekről ingyen és bérmentve szolgálok.
33—3—3 Elárusitó-helység:
Főtér 19., a megyeházzal szem...
Távirati czim:
Keller Gyula Arad.

SINGER **A „NÁDOR-SZÁLLODÁVAL“ SZEMBEN.** SINGER

Valódi amerikai **HOWE**, nevezetesen **WHEELER & WILSON, SINGER, GROVER & BACKER** és **KÉZI** varrógépek **CSALÁDOK**, nemkülönben **SZABÓK** és **CZIPÉSZEK** számára.

Részletfizetésre is.

AMERIKAI

VARRÓGÉPEK

és

VASBUTOR

gyári raktára 1—7 52

SINGER L. S.

Aradi kereskedő 1856. óta.

A VARRÓGÉPEKHEZ

szükséges kellékek.

Mindennemü varrógépek javitása is eszközöltetik. Azonkivül ajánlom **dusan felszerelt vasbutor gyári raktáromat nagy választékban.**

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Fiume 1869: 40 arany pályadij! — Szeged 1876: érdemérem

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertára

s müvegészeti laboratoriuma

ARAD, Szabadságtér 1-ső szám.

A következő czikkeket ajánlja:

Minden háznál nélkülözhetlen!!!

HASCHISCH-COLLODIUM

csalhatatlan szer a **tyukszem, szemölcs** és fájdalmas **bőrvastagodás eltüntetésére.**

A tyukszem ellen sok mindenféle szereket próbáltak már, melyek vagy haszontalanoknak, vagy erős étető szerek voltak, melyek gyakran nagyfoku bőrgyulladást és fájdalmakat okoztak, sőt még nagyobb bajokat is eredményeztek.

Mivel ritka az a városi lakos, a ki a többé-kevésbé egyenetlen kövezeten járva, tyukszemeket ne kapna, azt hiszem, mindenki örömmel üdvözölheti egy olyan ártatlan tyukszem-irtó szernek feltalálását, mely **minden fájdalom nélkül s biztosan** kiirtja a tyukszemet 5—6 nap alatt.

Ilyen szer az általam feltalált

Haschisch-Collodium,

melyből az üvegdugaszra alkalmazott ecset segélyével 1—2 cseppet kell a tyukszemre vagy szemölcsre kenni, mely azon 1—2 percz mulva bőrré szárad. Ezen müveletet 5—6 napon keresztül esténként egyszer ismételjük s akkor meleg vizben a tyukszem vagy szemölcs nehány perczig áztatva, körömmel gyökerestől kivehető. **A Haschisch-Collodium** t. i. a bőrt áthatván, teljesen porhanyóvá tette ugy, hogy az ép bőrtől könnyen elválik.

Ha a tyukszem igen vastag, ezen eljárást ismételni kell.

Mindenki, ki ezen szert a fentebbi módon megpróbálja, örömmel fogja beigazolni annak büvös hatását.

Felmerülhető értéktelen utánzásoktól az által vélem a t. cz. közönséget megóvni, ha tudatom, hogy ezen szer csupán

Rozsnyay Mátyás,

gyógyszertárában kapható,

Aradon, szabadságtér 1 szám,

egy üveg 60 krajczárért és hogy minden üveg saját névalairásu signaturával van ellátva. 3—4

Brüssel 1876. egészségügyi congressus BRONC-EREM. — Páris 1878: világtárlat Bronc-erem.

Nevelőnők

kik Angol- és Franciaországban müködtek, kitünő zongorajátszók és a nevelés befejezésére különösen alkalmasak, **nevelőnők** nyelvekben tökéletesek, zenében kitünők, kik fiatal gyermekek nevelésével előszeretettel foglalkoznak; **angol nők,** kik a francziát tökéletesen birják, **franczia nők,** kik a zenében tökéletesek.

Német, franczia és angol bonnokat

kitünő bizonyitványokkal és szerény igényekkel **a legjobb tan- és nevelő eröket** lelkiismeretesen ajánl

Reisner Mathild asszony

elhelyező intézete, Bécs, I. Goldschmidgasse 9.

Képviselve: Arad, kápolna-utcza 4. sz. I. emelet.

18—9.9

Azelőtt Wolloner

most

CSEH KATALIN

keztyügyáros és sérvkötészné

Aradon, főtér, 19-ik szám alatt

(kir. törvényszékkel szemben)

Ajánlja

az uj évi ünnepek alkalmával

dús választéku raktárát.

Nagy választékban kapható

keztyük és sérvkötők,

bőrágyteritők, harisnyakötők,

mindennemü

E SZAKMÁBA VÁGÓ TÁRGYAK.

Továbbá **nadrágtartó, zergebőr-vánkosok** és **bádogzuhanyok.**

Megrendelések **készségesen** és **jutányosan** eszközöltetnek. 6—6.

4304. sz.

Facladási hirdetés.

A dorgosi $188^5/_6$ évi $27._{39}$ holdnyi vágás területen levő 5426 m³ hasáb 839 m³ dorong és 536 szekér galyfa, valamint a petrisi $14._{74}$ holdnyi vágásterületén levő 1150 m.³ dorong és 135 szekér galyfa eladása iránt 1886. évi január hó 7-én d. e. 10 órakor a **dorgosi m. kir. erdészség irodájában nyilvános árverés fog tartatni.**

Kikiáltási ár a dorgosi vágásra összesen $3546._3$ és a petrizsite összesen $659._3$ forint.

Szabályszerüen kiállitott irásbeli zárt ajánlatok az árverést megelőzőleg alulirt főerdőhivatalnál, az árverező bizottságnál a szóbeli árverés megkezdése előtt, — benyujthatók.

Az árverési feltételek ezen főerdőhivatalnál és a dorgosi erdészségnél betekinthetők.

Lippán, 1885. deczember 29.

42.1—3 **M. kir. főerdőhivatal.**

9553. sz. **Aradmegye alispánjától.**

Árlejtési hirdetés.

Az Arad-Zámi uton szükségelt hidak s átereszek épitése s teknók kikövezése, továbbá kilometer oszlopok felállitása éskorlátfák elhelyezése iránti munkálatok 5723 frt 63 kr. — 314 frt 70 kr. 598 frt 20 kr és 3056 frt 36 kr. költségvetés mellett közmunka s közlekedési miniszter ur ő nagyméltóságának f. é. októberhó 3-án kelt 3251 sz. rendeletével engedélyeztetvén, ezen épitkezéseknek árlejtés utjáni biztositása, a megye törv. hatósági bizottságnak ez év deczemberhó 17-éntartott közgyülésének 790 számu határoza-tával elrendeltetett.

A fentiek alapján az árlejtési tárgyalás **mütárgyakként külön 1886. év januárhó 14-ike** délelőtt 10 órára tüzetik ki, és pedig **Aradmegye alispáni irodájába.**

Mely árlejtési tárgyalásra vállalkozni szándékozók 10% bánompénzzel ellátva azzal hivatnak meg, hogy feltételek terv- és költségvetés addig is a helybeli m. kir. államépitészeti hivatalnál tekinthetők meg.

Arad, 1885. deczember 27.

39. 2—3 **Ormos,** alispán.

Berán Antal és Fia

ÉPÜLET-BUTOR ASZTALOS ÉS KÁRPITOS

ARAD,

Batthyányi- (kereszt) utcza 7-ik szám.

A t. közönség szives tudomására hozzák, hogy mindennemü e szakba vágó munkákat a legjutányosabb árak mellett elfogadnak és azoknak pontos kiviteleért kezességet vállalnak. Különösen falaknak kárpitozását (tapetirozás), teke (Biliárd) asztaloknak behuzását, és mandaneljeinek ellátását.

Uj és mindennemü ócska butoroknak áthuzását a legujabb izlés szerint eszközlik.

Szives figyelmébe a tavaszi idényre szobák kárpitozását kárpit papirok a legegyszerübbtől a legjutányosabbig választékban található.

Vidéki megrendelések pontosan eszközlötetnek.

Szives megbizásokért esd tisztelettel

BERÁN ANTAL és FIA.

7—3 10

Szép és jutányos **uj évi ajándékok** nagy választéku divat-, szon-, selyem- s más különleges czikkek.

Hudetz Emil, női- és férfi divat üzlete, **főtér 14. sz.**

Eötvös-utcza 17-ik számu házban több rendbeli

LAKÁS

minden órában kiadandó.

Bővebbet ugyanott KISS ÁRMIN ügyvéd háztulajdonosnál. 41. 1—3

Tanoncznak

felvétetik egy jó házból való fiu

a

„Széchenyi irodalmi intézet“

könyvnyomdájában

Aradon, főtér, Hermann-udvar 1. em.

---

40 év óta kipróbált

Osztrák cs. kir. szabadalmazott legelső amerikai és angol szabadalommal ellátott

anatherin száj- és fog-viz

Dr. Popp J. O-tól cs. kir. udv. fogorvos

Bécs I. Bognergasse 2.

Gyökeres gyógyszer mindennemü fogfájás ellen, mint szintén a szájüreg és a fogak mindennemü betegsége ellen. Megkönnyebbiti a gyermekek fogzásait s nélkülözhetlen az asszonyvizek használatánál. Jótnak bizonyult öblögető-viz az izült torokbajoknál és a roncsolo torokloboknál. A legtöbb orvosi tekintélyek bizonyitványai elismerték azonnalian és mindenkinek ajánlhatók. Kapható a számos jó hirnévben álló orvos által rendeltetett 10 [illegible] 40 kr, 1 közep 1 [illegible] és 1 [illegible] 80 kr. Postai megküldés mellett csomagolás 50 kr.

Dr. POPP cs. kir. udvari fogorvos

fogpora, az Anatherin szájvizzel való használat mellett [illegible] fogakat épen tartja s azokat vakitó fehérekké teszi. Ára 68 kr.

Anatherin fogpaszta A fogak [illegible] tisztaságra, kellemetlen bűz és a fogkő eltávolitására. Ára üvegszelencékben 1 frt 22 kr.

Popp illatos fogpaszta. Rövid használat utánt vakitó fehér fogak. A fogak (természete és [illegible]) ápolására és a fogfájás megszüntetésére, darabja 50 kr.

Fog-ólom [illegible] legbiztosabb [illegible] a lyukas fogak [illegible] plombirozására. Ár [illegible]ként 1 frt 10 krajczár.

Popp-féle orvosi növénycukrpapír. A sömör, kütyk, szeplő, [illegible], bőratka és pattanások, a fej- és szakáll korpa és kosz, általában mindennemü bőrbetegség és [illegible] tisztaság gyors és biztos megszüntetése. Egy darabja 30 kr.

[illegible] kérnek [illegible] az [illegible] POPP cs. kir. udvari fogorvos-féle készitményt kérni csakis az olvasott [illegible] el, melynek az én [illegible] van ellátva. Bécsben, Budapesten és Innsbruckban legalább a tőle utánzó és elárusitó igen érzékeny pénzbirsággal lett a törvény által [illegible].

Kapható:

Aradon: [illegible] Adolf, Rozsnyay Mátyás, [illegible] Elias István és Fodor Kelemen gyógyszerész urak, [illegible] Jones F. és társa, Elias [illegible], Jones F. és Fiai, Erdei Gyula, Marcsek Gyula és Mezei Adolf urak kereskedésében.

Ui-Arad: Tennájgó Caesar gyógyszertár; [illegible]: Öttey István és Winkler gyógyszer. — H.-M.-Vásárhely: [illegible] C. gyógyszer. Bereczk [illegible] gyógyszer. és Klas Gyula [illegible]: Petrász S. és Dobó István gyógyszer. — Hajdufeld: [illegible] gyógyszer. — Baja: Pollermann gyógyszer, Geiger O. [illegible] és Márkány I. gyógyszer. — Nagy-Kikinda: Neuhold [illegible] Pesska: Müller Ágoston gyógyszer. — [illegible]gyalak: Lenhardt gyógyszer. — Sinánd: Csiky gyógyszer. — [illegible]kota: Tanó gyógyszer. — Orosháza: Medveczky gyógyszer. — [illegible]: Tomanovits gyógyszer. — Nagy-Sz.-Miklós: Maly J. gyógyszer. — Szeged: Kovács gyógyszer. — Szentes: Dosa P. és [illegible] I. gyógyszer. — Szabadka: Brenner F. gyógyszer, Jó[illegible] gyógyszer. és Milkó gyógyszer. — Felegyháza: Hoffer gyógyszer. — [illegible]pa: Bán József gyógyszer. — H.-Böszörmény: Lányi [illegible] gyógyszer. — Nagyvárad: Janki J. és Huszella M. gyógyszer. — [illegible]: Novák gyógyszer. — [illegible]mesvár: Jaenner K. gyógyszer. — [illegible]: Boulik és [illegible] gyógyszer. — Czegléd: Horváth [illegible] gyógyszer. — Debrecen: Traunbauer J. gyógyszerész urak.

KINGLER JÁNOS

BUDAPEST és BÉCS legelső gyáraiban kiképzett kalapos,

kalapüzlete és kalapos mühelye

Deák Ferencz-utcza 42. szám, takarékpénztári sarok épületben

van, hol nagyobb választékban tart saját készitményü

férfi és női nemezkalapokat,

melyek minden tekintetben jól fölülmulják a hasonló **gyári** gyártmányokat.

Kész árui mellett elvállal férfi, női és gyermekek kalapokat nemezből ugy, tetszés szerinti átalakitására, festésre és tisztitásra, cylindereket javitásra, tisztitásra és vasalásra a legjutányosabb ár és felelősség mellett.

Továbbá raktáron tart férfi és női nemez papucsokat, téli utazó botosokat és nemez bor és pálinka szűrő töleséreket, melyek a legjutányosabb árak mellett kaphatók.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesittetnek. 37—7—8

Nyomatja és ki[illegible] [illegible]rodalmi intézet, Arad.

KELL MÁNO

ARAD, SZABADSÁGTÉR 18. szám

Női divat-czikkek

legolcsóbb bevásárlási forrása.

8—3—3.

GYERMEK KALAPOK

LEGÚJABB DIVAT SZERINT.

NŐI KALAPOK

NAGY VÁLASZTÉKBAN.

UJDONSÁGOK!

Berlini női trikó-derék.	Báli virágok.
Női- és gyermek-kalapok.	Báli belépők.
Czenille-rendők.	Báli legyezők.
Drágagony derék-fűzők.	Báli selyemkesztyűk.
Gyöngy-galérok.	Kellékek női ruhákhoz.
Csipkék és csipke-rendők.	Ruhadíszek s. a. t.
Crémer harmanyuk.	

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Karácsonyi és ujévi ajándékok.

GRANICHSTÁDTENT ESTVÉREK

és. és kir. udvari ékszerészek

FIÓKÜZLETE.

Aradon, főtér 14. sz. a.

Hermann-udvar.

9—3.3

Karácsonyi és ujévi ajándékok.

TONES FERENCZ és EDE

gyógy- és fűszer- árú kereskedése

a

„fekete macskához" „fekete macskához"

Aradon. főtér

„Hermann-udvar" „Hermann-udvar"

Ajánlják belföldi és külföldi különlegességeiket, u. m.

Liebig-féle húskivonat. Nessl-féle gyermektápliszet.

Hollandi olajmentes cacaoport,

HOFF-féle maláta-készitményeket u. m.: maláta sör, maláta kivonat, maláta csokolade és maláta ostyákat.

Csukamáj olaj eredeti üvegekben Sobotszesz Moll Barvart és Brázaytól

HOPF-féle Aratherin szájvíz és fogpaszta.

Carlsbadi buzgásó (Sprudelsalz).

Franzensbad vasláposó és valódi tengeri só fürdők használatra.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Az ó-kori népeknek a fürdést a törvény parancsolta, napjainkban: a müveltséggel karöltve járó tisztaság iránti érzékünk és egészségünk követelik.

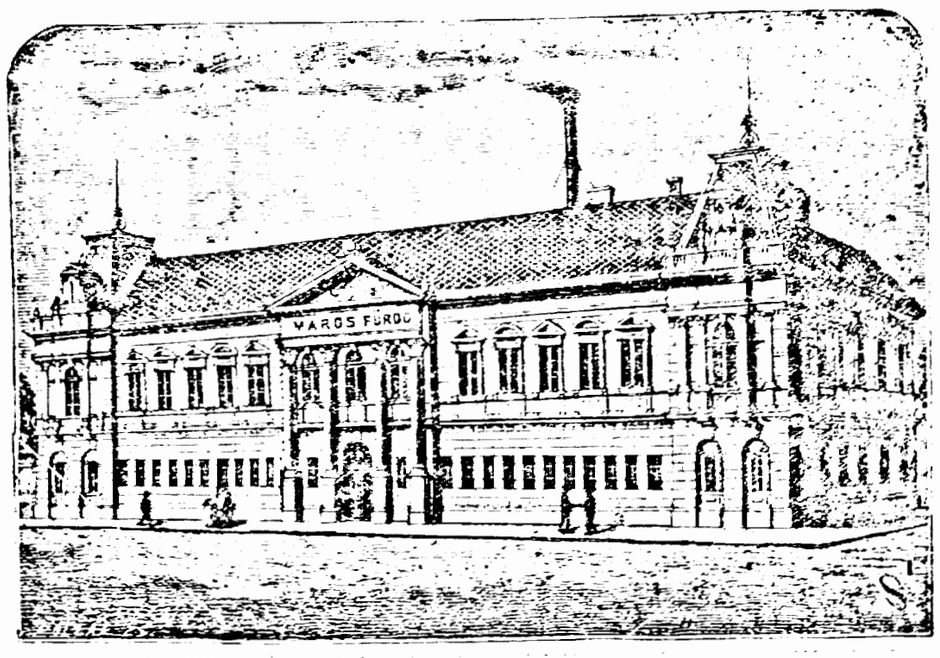

Az élvezetek egyik legolcsóbb és legkellemetesebb neme mely testünket felüditi, zsibbadásnak induló idegeinket napi munkáink teljesitésére képesebbé teszi, vérünk rendes forgását előnyösen előmozditja s lelkünk kedélyvilágának vidámságát kedves hangulatban tartja: a hetenkénti legalább egyszeri **„fürdés."**

A fürdés, kiválólag a gőzfürdéssel járó dörzsölés (Frotiren) következtében a testnek felbőre lehámlik, a bőr likacsai kitisztulnak s igy lehetővé tétetik, hogy testünk, a belőle kifejlődő s egészségünkre kártékonyan ható nedvektől megszabadittassék: ezáltal egészségünk biztosittatik.

Hogy ezen önmagunk iránt tartozó kötelességünknek lehetőleg eleget tehessünk,

SIMAY ISTVÁN

A MAROS GŐZFÜRDŐ

tulajdonosa

a fürdési dijakat oly méltányosan állapitotta meg, hogy azt mindenki használhatja.

GŐZFÜRDŐ.

Egy személy-jegy	70 kr.
10 db. bérlet	6 frt — kr.
Egy deák- és katona-jegy	40 kr.
Egy gyermek-jegy	30 kr.

MELEG FÜRDŐ.

(uszoda és zuhany használattal)

Egy személy-jegy	50 kr.
10 db. bérlet-jegy	4 frt 50 kr.

USZODA.

Egy személy-jegy	30 kr.
Egy deák- és katona-jegy	25 kr.
10 db. bérlet-jegy	2 frt — kr.
Egy gyermek-jegy	20 kr.
10 db. bérlet-jegy	1 frt 50 kr.

Az uszoda téliesen is használható, mivelhogy a helyiség fűtve, a viz pedig 20—22 fokra melegitve van.

Úszás tanitás . . 5 frt — kr

VIZGYÓGY-FÜRDŐ.

(a test edzésére.)

dörzsölés, masirozás, uszoda, ruhanyok és a tornaeszközök használatával együtt.

Egy személy-jegy	50 kr.
50 db. bérlet-jegy	13 frt 50 kr.

VILLANY-FÜRDŐK.

Egy személy-jegy ruha nélkül	1 frt
10 db. bérlet-jegy	9 frt

VAS- és MÓOR-FÜRDŐ.

Egy kettős szoba, kettős márvány-kaddal, ruha és so nélkül:

Egy személyjegy ruha nélkül	1 frt
10 db. bérlet-jegy	9 frt 50 kr.

MELEG KÁDFÜRDŐK

zuhanynyal.

Egy I. oszt. márvány családi kád-fürdő 3—4 személyre	80 kr.
10 db bérlet-jegy	7 frt 50 kr.
Egy I-ső oszt. márvány-kádfürdő anya és 2 gyermek részére	60 kr.
10 db. bérlet-jegy	5 frt 50 kr.
Egy I-ső oszt. márvány-kádfürdő 1 vagy 2 személy részére	40 kr.
10 db. bérlet-jegy	3 frt 50 kr.

Nyári hideg KÁDFÜRDŐ

zuhanynyal.

Egy I-ső oszt. hideg kád-fürdő 3—4 személyre	50 kr.
10 db. bérlet-jegy	4 frt 50 kr.
Egy I. oszt. kisebb hideg kád-fürdő 1—2 szem. részére	25 kr.
10 db bérlet-jegy	2 frt — kr.

A kádfürdőkön kivül minden fürdő ruhával értendő.

Külön ruha dijak:

Egy törülköző 3 kr., egy lepedő 7 kr., egy felső fürdő ruha 7 kr.

Pénztárnyitás

nyáron reggeli 5 órakor, télen reggeli 6 órakor.

Egészséges ember jól érzi magát. — Kellemetlen érzés kezdődő betegség jele.

Fürdés után jól érezzük magunkat. — A jólérzés egészség jele s biztositéka.

A vendéglőben hideg étkek és italok mérsékelt árak mellett kiszolgáltatnak.

Szárt Maros ivóvíz

eladásra is havi bérlet nyittatik. Előjegyezni a pénztárnál lehet.

Pipaszárak gőzzel való tisztitása igen jutányos áron elvállaltatnak.

„Egészség = élet." — „Tisztaság = boldogság."

BARTH LIPÓT férfi-szabó üzlete

Van szerencsém a küszöbön lévő farsangi idény alkalmával a leginomabb,

legujabb szövetekkel

diús választékban felszerelt

RAKTÁRAMRA

a nagyérdemű közönség figyelmébe ajánlani.

Jeles qualificational biró szabász és munkaerő áll rendelkezésemre, úgy hogy a legtisztelettudóbb igényt is kielégitheteim.

Kitünő tisztelettel

BARTH LIPÓT,

Arad szabadságtér 17. sz.

alapitatott 1850-ben.

Barth Lipót férfi-szabó üzlete

alapitatott 1850.